

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη και Πολιτικές στην ΕΕ

Γεώργιος—Κορρές :

gkorres@geo.aegean.gr

Εαρινό Εξάμηνο

«Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη & Πολιτικές στην ΕΕ»:

Η ύλη του μαθήματος θα περιλαμβάνει τις ακόλουθες δύο ενότητες και τις εφαρμογές που έχουν διδαχθεί από το βιβλίο: “Βασικές Αρχές Οικονομίας και Διοίκησης: Μακροοικονομική Ανάλυση και Εφαρμογές”, Πολυχρονόπουλος, Κορρές και Ρόντος - Β' Έκδοση . Πιο συγκεκριμένα:

- **ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ**
- **Εισαγωγικές Βασικές Μακροοικονομικές Έννοιες, Μακροοικονομικό Περιβάλλον, Παραγωγική & Αναπτυξιακή Διαδικασία**
- **Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη & Μακροοικονομικοί Δείκτες:** Έννοια, Σημασία και Παραδείγματα: Οικονομικό Κύκλωμα, Συντελεστές Παραγωγής
- **Βασικές Μακροοικονομικές Μεταβλητές:** Έννοιες, Παραδείγματα & Ασκήσεις: Εγχώριο Προϊόν, Εθνικό Προϊόν, Εθνικό Εισόδημα, ΚΚΕ
- **ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ & ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ**
- **Βασικές Μακροοικονομικές Πολιτικές:** Οικονομική Πολιτική, Δημοσιονομική Πολιτική, Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών
- **Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών στην ΕΕ:** Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη στην ΕΕ, Διαχρονική Εξέλιξη, Επιπτώσεις, Προοπτικές
- **Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Πολιτικών στην ΕΕ:** Οικονομική Πολιτική, Δημοσιονομική Πολιτική, Νομισματική Πολιτική, Περιφερειακή Πολιτική, Κοινωνική Πολιτική, Τεχνολογική Πολιτική
- **Ανάλυση & Επισκόπηση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών στην Ελλάδα:** Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη, Διαχρονική Εξέλιξη, Κρίση Χρέους, Επιπτώσεις, Προοπτικές.

Βασικά Μεγέθη:

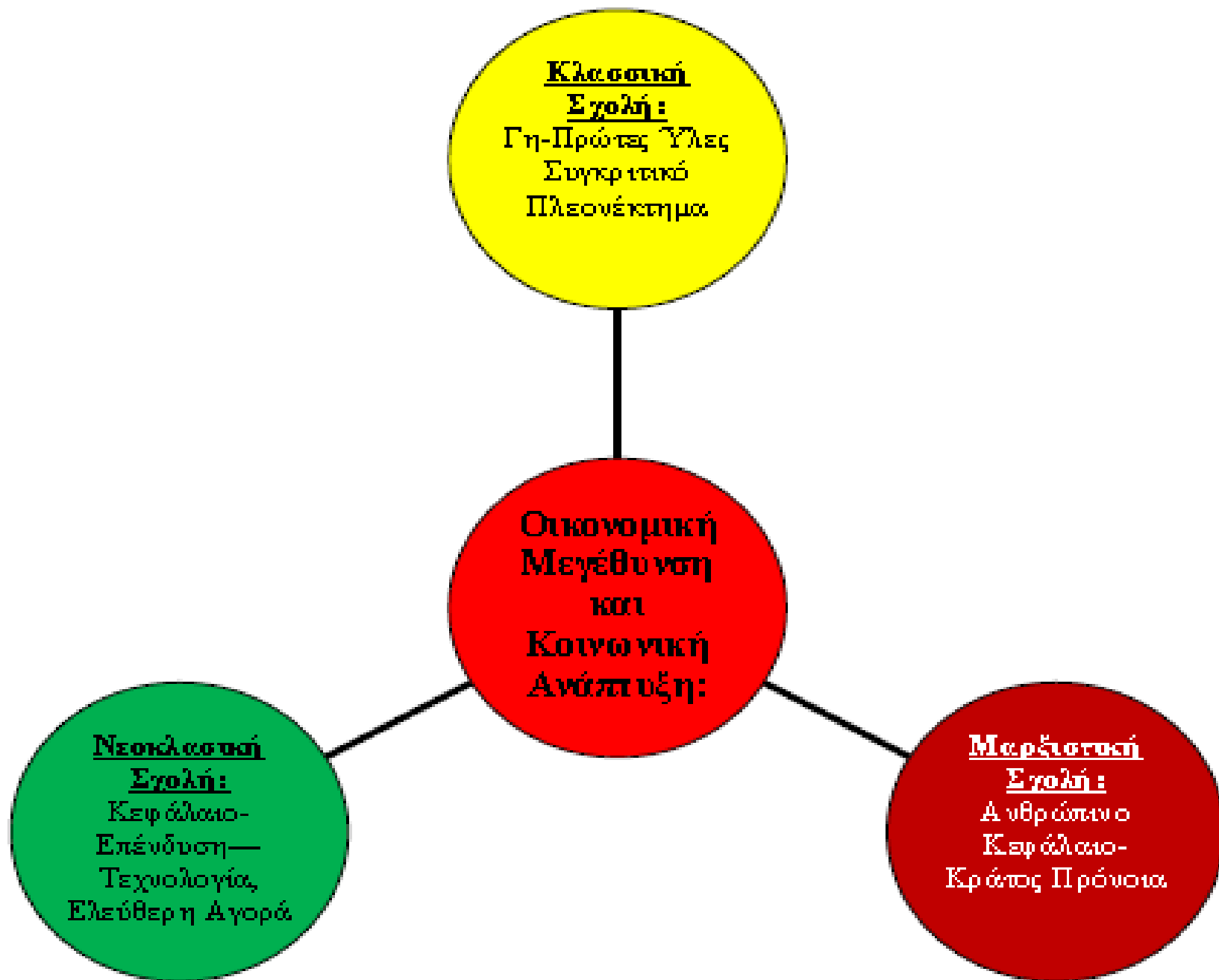
- Μακρο-οικονομία (Macro-economics) είναι η ανάλυση των βασικών Οικονομικών (Γενικών-Συνολικών) Μεγεθών). Για παράδειγμα, η ανάλυση της Ελληνικής Οικονομίας, η ανάλυση της οικονομίας των χωρών της ΕΕ, η ανάλυση μιας Περιφέρειας, η ανάλυση ενός κλάδου και ενός τομέα.
- Βασικά Μεγέθη και Δείκτες είναι:
- Α.Εγχ.Π. (Gross Domestic Product) ότι παράγεται μέσα στην χώρα
- Α. Εγχ. Ε. (Gross Domestic Income) που ισούται με το Α.Εγχ.Π (δηλαδή την παραγωγή)
- Α.Εθν.Π. (Gross Domestic Product) ότι παράγεται μέσα στην χώρα συν τις καθαρές μεταβιβάσεις
- Α. Εθν. Ε. (Gross Domestic Income) που ισούται με το Α.Εθν.Π
- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης είτε Ανθρώπινης Αξίας (Human Development Index)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

- **Οικονομική μεγέθυνση (economic growth):** Απόλυτη ή σχετική ποσοτική αύξηση των μακροοικονομικών μεγεθών μιας χώρας ή μιας περιοχής όπως το κατά κεφαλή ΑΕΠ, η απασχόληση, οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, η κατανάλωση, οι εξαγωγές, κλπ.
- **Κοινωνική Ανάπτυξη (Social Development):** Απόλυτη ή σχετική ποσοτική αύξηση των μακροοικονομικών της μεγεθών (μεγέθυνση) και ταυτόχρονα ποιοτική βελτίωση του επιπέδου κοινωνικής ευημερίας του πληθυσμού της (εκπαίδευση, υγεία και πρόνοια, πολιτισμός και ελεύθερος χρόνος, συνθήκες κατοίκησης και ποιότητας περιβάλλοντος, κλπ)-→ **ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ → Κοινωνική Ανάπτυξη (Social Development).**
- **Οικονομική Μεγέθυνση (Economic Growth) & Κοινωνική Ανάπτυξη (Social Development) = Ανάπτυξη (Development) → ΔΑΑ (Human Development Index)**

Διάγραμμα 1: Βασικοί Άξονες της Ανάπτυξης

**Κλασική
Σχολή:**
Γη-Πρώτες Ύλες
Συγκριτικό
Πλεονέκτημα

**Οικονομική
Μεγέθυνση
και
Κοινωνική
Ανάπτυξη:**

**Νεοκλασική
Σχολή:**
Κεφάλαιο-
Επένδυση—
Τεχνολογία,
Ελεύθερη Αγορά

**Μαρξιστική
Σχολή:**
Ανθρώπινο
Κεφάλαιο-
Κράτος Πρόνοια

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ή ΕΙΣΡΟΗ) Κάθε αγαθό ή υπηρεσία που χρησιμοποιείται στην παραγωγή ενός προϊόντος.

ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Καθορίζει τη μέγιστη ποσότητα προϊόντος που μπορεί να παραχθεί από δεδομένες ποσότητες εισροών.

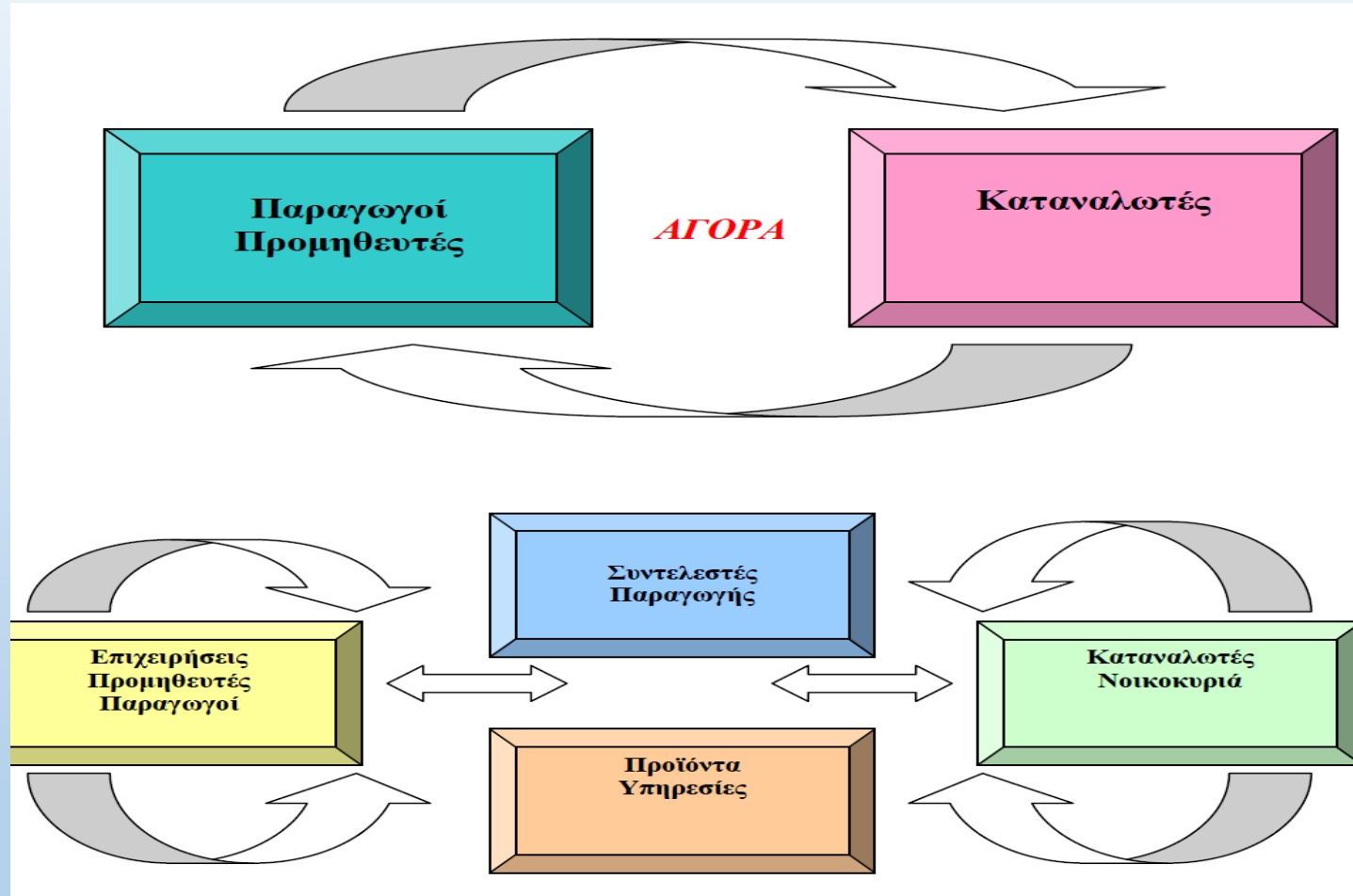
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Η περίοδος μέσα στην οποία η επιχείρηση μπορεί να προσαρμόσει το μέγεθος ΟΛΩΝ των εισροών σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών.

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Η περίοδος μέσα στην οποία η επιχείρηση μπορεί να κάνει ΜΕΡΙΚΕΣ μόνο προσαρμογές στο μέγεθος των εισροών.

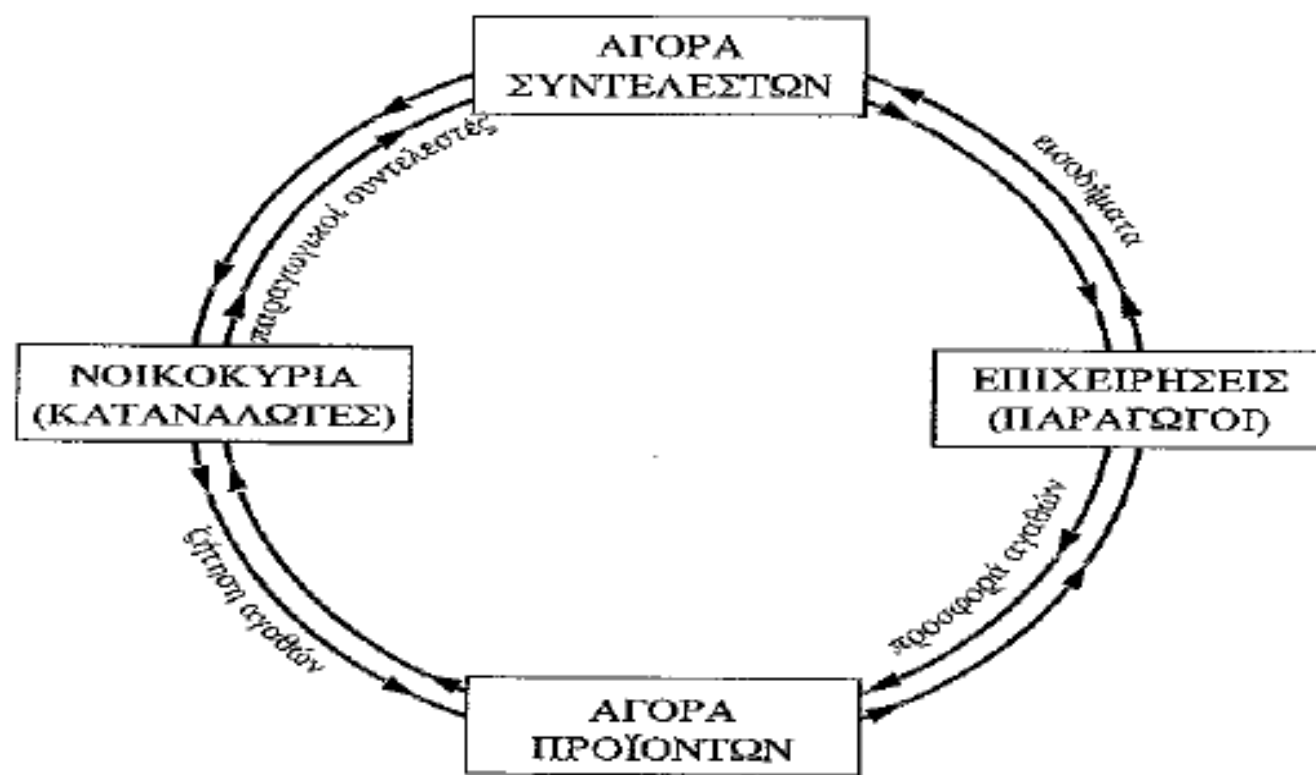
ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΚΑΜΠΥΛΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ Εκφράζει το ελάχιστο κόστος για την παραγωγή κάθε ποσότητας προϊόντος όταν η επιχείρηση μπορεί να προσαρμόσει όλες τις εισροές της.

Το Κυκλικό Διάγραμμα Ροών

- Το κυκλικό διάγραμμα ροών μας βοηθά να καταλάβουμε τα παρακάτω:
- Πως λειτουργεί η οικονομία
- Πως συνδέονται οι έννοιες προϊόν, εισόδημα και δαπάνη
- Ποιες σχέσεις υπάρχουν μεταξύ των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών

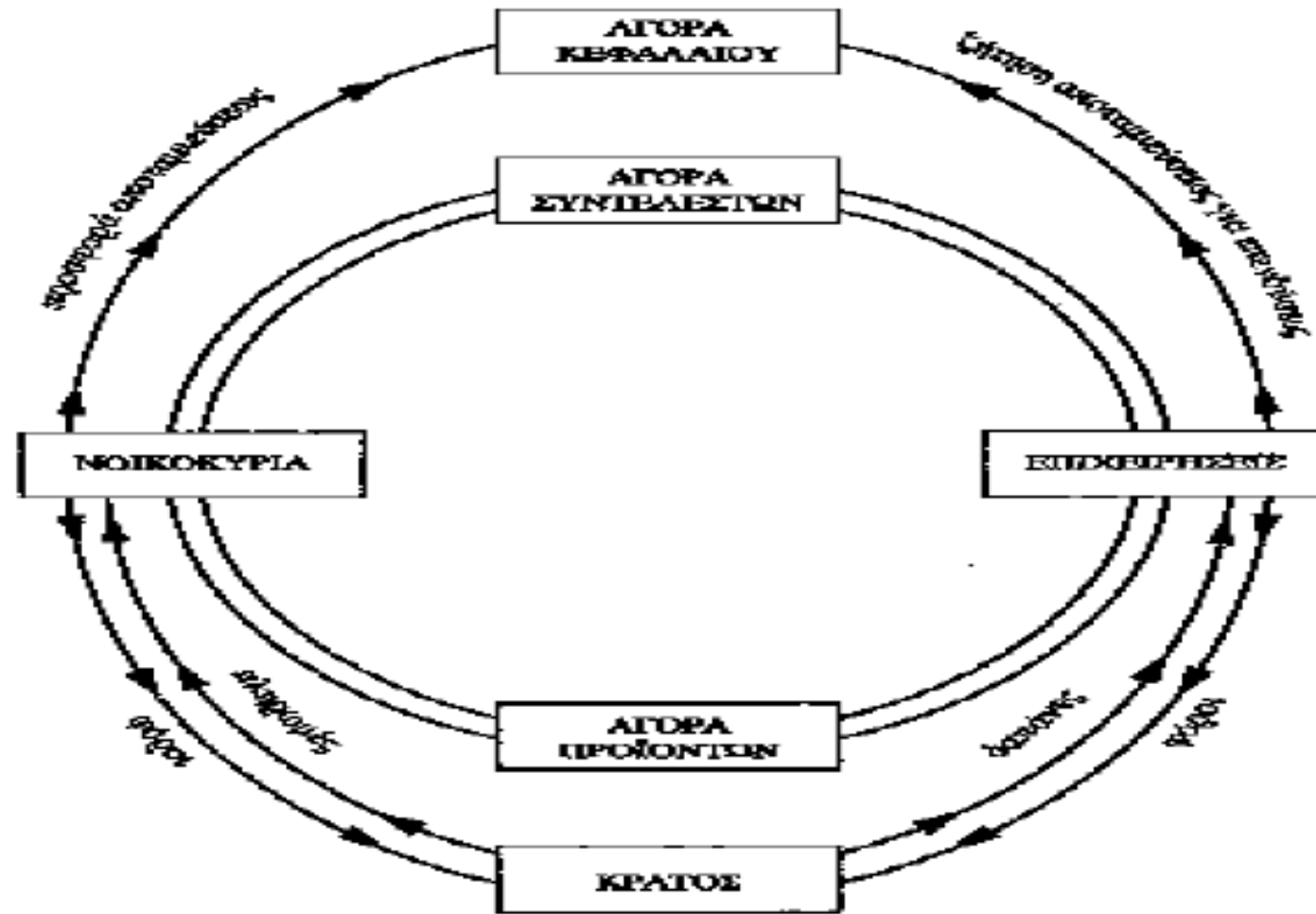

Το Κυκλικό Διάγραμμα Ροών

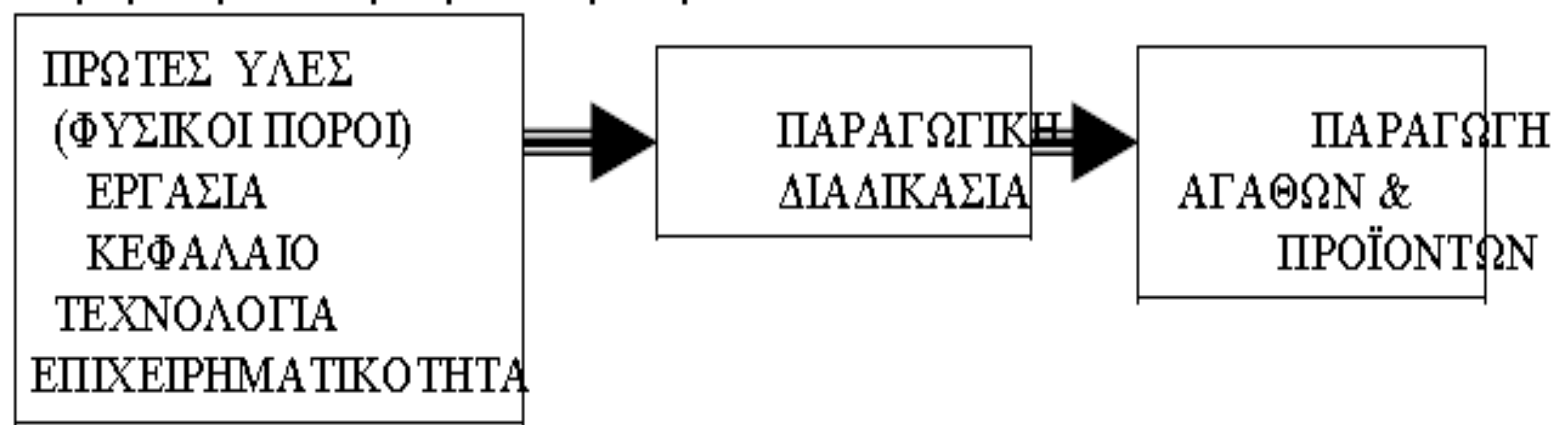
Το οικονομικό γήλιωμα ή ο τροχός του πλούτου

Το Κυκλικό Διάγραμμα Ροών

- Βασικοί Συντελεστές Παραγωγής ή Εισροές ή Πόροι (Inputs):
- (1). Πρώτες Ύλες ή Γή (Κλασσικοί Οικονομολόγοι-Συγκριτικό Πλεονέκτημα)
- (2). Κεφάλαιο ή Επένδυση ή Χρήμα ή Τεχνολογία (Νεοκλασσικοί Οικονομολόγοι-Τ.Α.)
- (3). Ανθρώπινο Δυναμικό ή Εργασία (Κεϋνσιανοί – Ζήτηση & Κράτος)
- (4). Θεσμικό Πλαίσιο (π.χ. Νομοθετικό Πλαίσιο, Γραφειοκρατία κλπ.)
- (5). Μέγεθος Αγοράς
- (6). Επιχειρηματικότητα ή Διαχείριση ή Οργάνωση

Οι παραγωγικοί συντελεστές είναι τα μέσα που διαθέτει μια οικονομία για την ικανοποίηση των ανθρωπίνων αναγκών. Τα βασικά χαρακτηριστικά των παραγωγικών συντελεστών είναι (α) ότι είναι περιορισμένης ποσότητας, (β) είναι εύχρηστοι και (γ) μπορούν να συνδυασθούν με διάφορους τρόπους καθώς επίσης και να υποκατασταθούν μεταξύ τους για να παράγουν μια δεδομένη ποσότητα αγαθού.

Βασικά Μεγέθη: Δείκτες

- Μακρο-οικονομία (Macro-economics) είναι η ανάλυση των βασικών Οικονομικών (Γενικών-Συνολικών) Μεγεθών). Για παράδειγμα, η ανάλυση της Ελληνικής Οικονομίας, η ανάλυση της οικονομίας των χωρών της ΕΕ, η ανάλυση μιας Περιφέρειας, η ανάλυση ενός κλάδου και ενός τομέα.
- Βασικά Μεγέθη και Δείκτες είναι:
- Α.Εγχ.Π. (Gross Domestic Product) ότι παράγεται μέσα στην χώρα
- Α. Εγχ. Ε. (Gross Domestic Income) που ισούται με το Α.Εγχ.Π (δηλαδή την παραγωγή)
- Α.Εθν.Π. (Gross Domestic Product) ότι παράγεται μέσα στην χώρα συν τις καθαρές μεταβιβάσεις
- Α. Εθν. Ε. (Gross Domestic Income) που ισούται με το Α.Εθν.Π
- Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης είτε Ανθρώπινης Αξίας (Human Development Index)

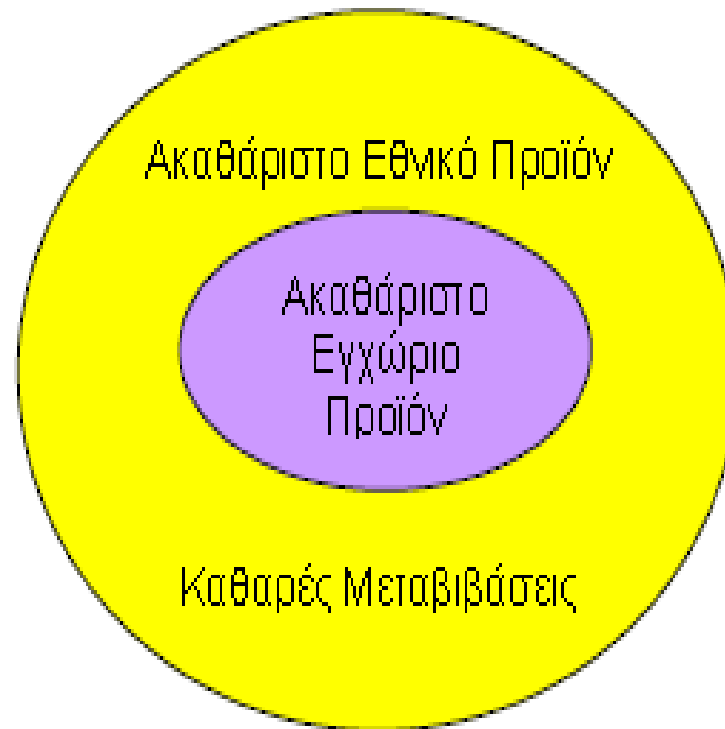
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (G.N.P.)

Ακαθάριστο
Εγχώριο
Προϊόν

+

Μεταβιβάσεις
Καθαρές

Προϊόν = Παραγωγή = Ανάπτυξη = Εισόδημα

Εισόδημα (National Income)

Είναι ουσιαστικά το συνολικό καθαρό εθνικό προϊόν μείον τους έμμεσους φόρους.
(Εισόδημα που αντιστοιχεί στο Σύνολο του πληθυσμού)

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν – Αποσβέσεις = Καθαρό Εθνικό Προϊόν

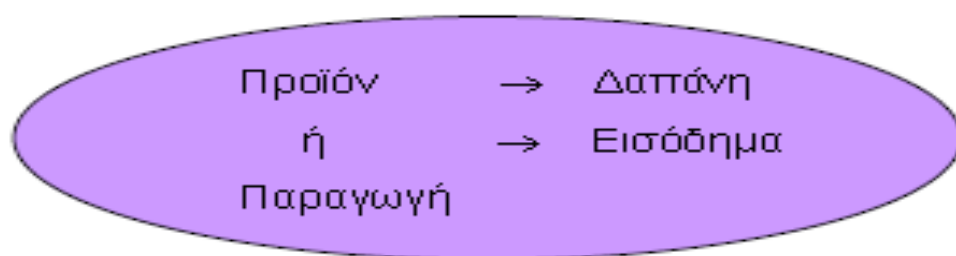

Κατά Κεφαλήν Εισόδημα (Per Capita Income)

$$\text{ΚΚΕ} = \frac{\text{Συνολικό Εθνικό Εισόδημα}}{\text{Σύνολο Πληθυσμού}}$$

π.χ. Ρυθμοί Ανάπτυξης του Α.Ε.Π. κατά 5%

1. Προϊόν ή → Ακαθάριστη Παραγωγή
→ Καθαρή Παραγωγή
2. Παραγωγή ή
3. Εισόδημα

Προϊόν ή Παραγωγή

ΕΚΦΡΑΣΜΕΝΗ ΩΣ ΔΑΠΑΝΗ		ΕΚΦΡΑΣΜΕΝΗ ΩΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
1. Κατανάλωση		1. Μισθοί
2. Επένδυση	+	2. Έγγεια Πρόσοδος (απόδοση γης)
3. Κρατικές Δαπάνες	=	3. Τόκοι
		4. Κέρδη Επιχειρήσεων
		5. Αποσβέσεις +
		6. Έμμεσοι Φόροι =
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ		ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ

ΕΚΦΡΑΣΜΕΝΗ ΩΣ ΔΑΠΑΝΗ ⇒ GNP = C + I + G + (X - M)

Εθνικό Προϊόν (National Product) είναι η συνολική χρηματική αξία των αγαθών και των υπηρεσιών της τελικής χρήσης που παράγονται σε μια οικονομία κατά την διάρκεια ορισμένης χρονικής περιόδου. Με τον όρο εθνικό προϊόν μιας χώρας εννοούμε το προϊόν που παράγεται από τους συντελεστές παραγωγής (εργασία, κεφάλαιο και γη) που ανήκουν σε μόνιμους κατοίκους της χώρας, άσχετα εάν η παραγωγή του προϊόντος γίνεται μέσα είτε έξω από την χώρα.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, (Gross Domestic Product), είναι το άθροισμα των αμοιβών των συντελεστών της παραγωγής με την μορφή των εργατικών μισθών, των έγγειων προσόδων, των τόκων και των κερδών που δημιουργούνται μέσα στα όρια του κράτους μέσα σε μια χρονική περίοδο.

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, Α. Ε. Π, (Gross National Product), προκύπτει εάν στο **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν** προσθέσουμε το καθαρό εισόδημα που προέρχεται από το εξωτερικό στους κατοίκους της χώρας. Δηλαδή με άλλα λόγια, όταν στο εθνικό προϊόν έχουν συμπεριληφθεί οι ακαθάριστες επενδύσεις αυτό ονομάζεται ακαθάριστο εθνικό προϊόν. Ακαθάριστες επενδύσεις είναι αυτές που περιλαμβάνουν ολόκληρη την αξία του υλικού νέου κεφαλαίου που δημιουργήθηκε στην οικονομία.

Καθαρό Εγχώριο Προϊόν, (Net Domestic Product), προκύπτει εάν στο **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν** αφαιρέσουμε τις αποσβέσεις. Απόσβεση εννοούμε την αξία του αχρηστευμένου κεφαλαίου (επένδυσης) που επέρχεται λόγω λειτουργικής φθοράς είτε παλαιώματος στην διάρκεια μιας χρονικής περιόδου.

Καθαρό Εθνικό Προϊόν, (Net National Product), προκύπτει εάν στο **Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν** αφαιρέσουμε τις αποσβέσεις. Δηλαδή με άλλα λόγια, όταν στο εγχώριο προϊόν έχουν συμπεριληφθεί οι καθαρές επενδύσεις αυτό ονομάζεται καθαρό εθνικό προϊόν. Καθαρές επενδύσεις θεωρούνται αυτές που ισούνται με τις ακαθάριστες επενδύσεις μείον τις αποσβέσεις (δηλαδή το ποσό που αντιστοιχεί στο αχρηστευμένο κεφάλαιο δηλαδή στην λειτουργική φθορά και στην παλαιότητα).

Δείκτης Ανθρώπινης Αξίας:

- Αυτοκίνητα κατά Κεφαλή
- Ραδιόφωνα κατά Κεφαλή
- Υφαντικές Ίνες κατά Κεφαλή
- Άτομα ανά Δωμάτιο
- Ποσοστά Εγγραμμάτων
- Ποσοστό Μαθητών σε Α' θμια Εκπαίδευση
- Ποσοστό Μαθητών σε Άλλες Βαθμίδες
- Ποσοστό Μαθητών σε Επαγγελματικές Σχολές
- Ποσοστό Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού σε Γεωργία
- Ποσοστό Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού σε Κοινωνικές Υπηρεσίες
- Μισθωτοί Εργάτες ως Ποσοστό Οικον. Ενεργού Πληθυσμού.
- Κάτοικοι ανά γιατρό
- Διάρκεια Ζωής ανά Κάτοικο
- Τηλέφωνα κατά Κεφαλή
- Κυκλοφορία Εφημερίδων κατά κεφαλή
- Κατανάλωση Ενέργειας κατά κεφαλή
- Κατά κεφαλή Εθνικό Εισόδημα
- Συμμετοχή Μεταποίησης στο Εθνικό Προϊόν
- Εξαγωγές κατά Κεφαλή
- Ποσοστό Πληθυσμού σε Αστικές Περιοχές
- Κατανάλωση Χάλυβα κατά κεφαλή
- Κατανάλωση Τσιμέντου κατά κεφαλή.

$H.D.I. \geq 0.90$

**ΠΟΛΥ
ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΗ**
(Very High Human
Development (or
developed))

$0.8 \leq H.D.I. < 0.90$

**ΥΨΗΛΑ
ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΗ**
(High Human
Development (or
developing))

$0.5 \leq H.D.I. < 0.80$

**ΜΕΣΑΙΑ
ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΗ**
(Medium High
Human Development
(or developing))

$H.D.I. < 0.50$

**ΛΙΓΟ
ΑΝΕΠΙΤΥΓΜΕΝΗ/Υ
ΠΟΑΝΑΠΤΥΚΤΗ**
(Low High Human
Development (or
developing))

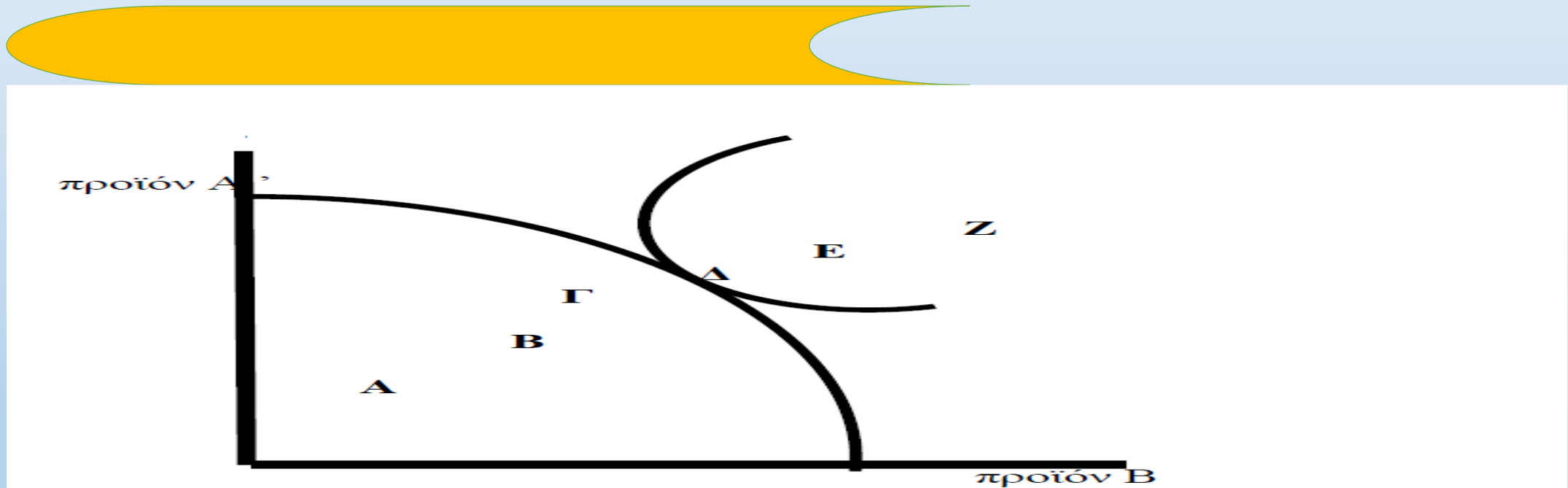
**Καμπύλη Παραγωγικών
Δυνατοτήτων και Επιλογή
Άριστης Λύσης**

Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων: Παρουσιάζει τις Δυνατότητες Παραγωγής για Δεδομένη Χώρα και Δεδομένη Χρονική Περίοδο

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων μπορεί να μεταβάλλεται διαχρονικά (προς τα πάνω είτε προς τα κάτω)

Λύσεις (Σημεία): A, B, Γ, & Δ (Εφικτές και Δυνατές Λύσεις) με επιλογή της άριστης λύσεις και επίσης

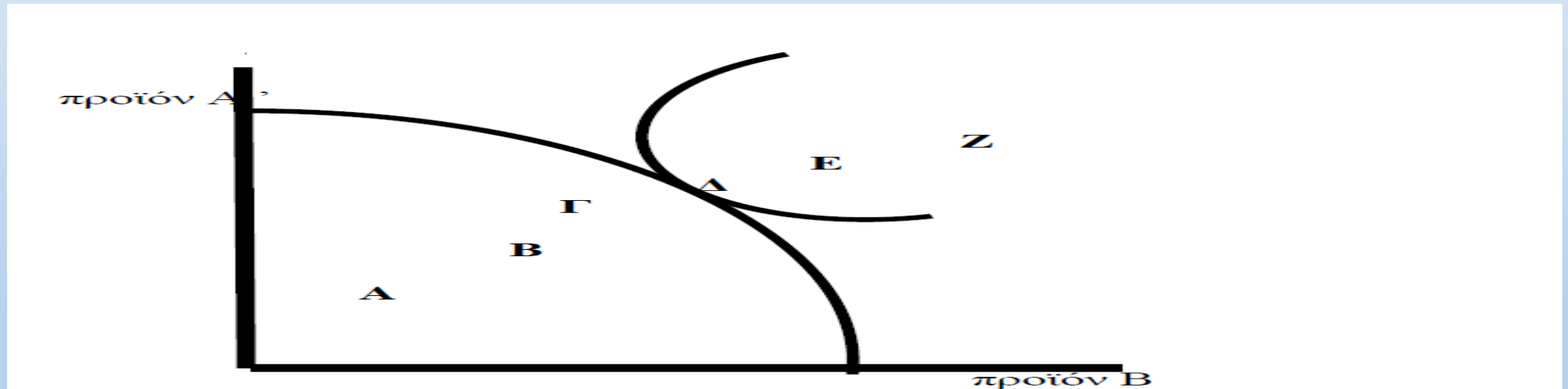
Λύσεις (Σημεία): E, Z, (Μη-Εφικτές την συγκεκριμένη χρονική στιγμή) με υπέρ-άριστο αποτέλεσμα

Αποτελεσματικότητα: (Efficiency): Άριστη Λύση

Σημείο Δ (στην Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων): Εφικτή & Δυνατή
Λύση

Δηλαδή: Ελαχιστοποίηση Κόστους & Μεγιστοποίηση Εσόδων
(Αξιοποίηση Πόρων και αξιοποίηση Εσωτερικού & Εξωτερικού
Περιβάλλοντος στην Δεδομένη Χρονική Περίοδο)

Οικονομική Πολιτική

- Βασική Ταυτότητα για την συνθήκη Μακροοικονομικής ισορροπίας του εισοδήματος σε ανοικτή οικονομία είναι η ακόλουθη:

- $Y = C + I + G + (X - M)$, δηλαδή:

- ***Εθνικό Εισόδημα = Κατανάλωση + Επενδύσεις + Δημόσιες Δαπάνες + (Εξαγωγές – Εισαγωγές)***

- ***Ισορροπία: (Παραγωγή = Δαπάνη)***

- ***Δημοσιονομική Πολιτική: (Δημόσια Έσοδα) = (Δημόσιες Δαπάνες)***
 - ***Νομισματική Πολιτική: (Προσφορά Χρήματος, δηλ. Ρευστότητα) = (Ζήτηση Χρήματος δηλ. Δαπάνη)***
 - ***Άρα: Παραγωγή (Πλούτος) πρέπει να ισούται με την Δαπάνη.***

Η οικονομική πολιτική (economic policy) αναφορικά με την οικονομική μεγέθυνση και κοινωνική ανάπτυξη, στοχεύει στα ακόλουθα βασικά σημεία (Κορρές & Χιόνης, 2003):

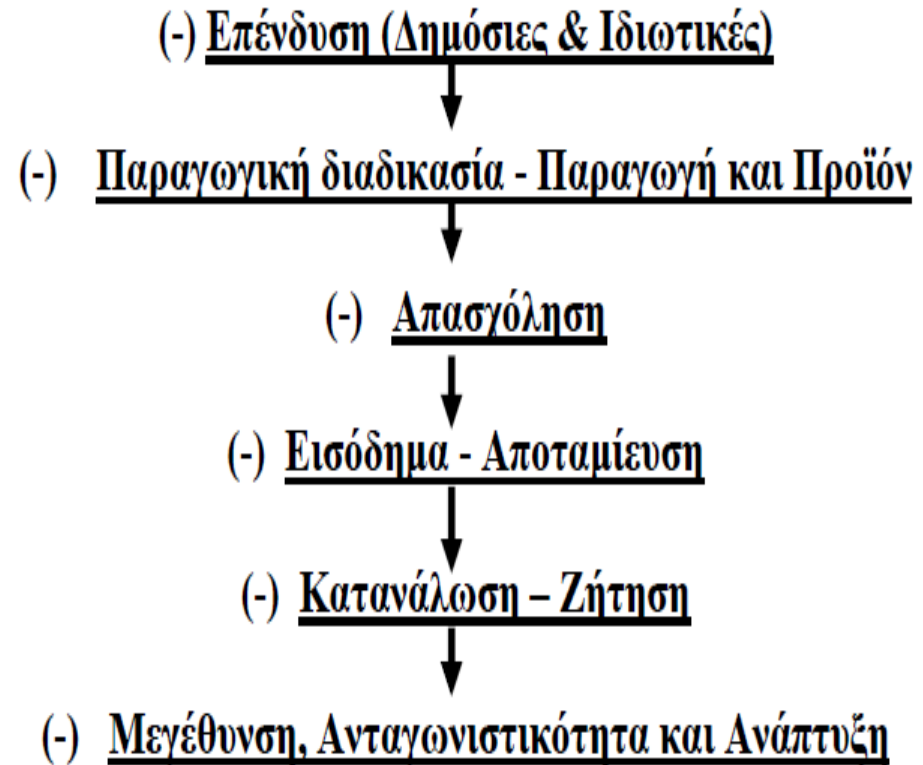
- αξιοποίηση των πόρων και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού
- ισοκατανομή και αύξηση του εισοδήματος
- αύξηση της παραγωγής και των επενδύσεων
- αύξηση απασχόλησης και μείωση ανεργίας
- σταθερότητα του επιπέδου τιμών πληθωρισμού
- υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και οικονομική σταθερότητα
- μείωση των ελλειμμάτων και ισοσκελισμός του ισοζυγίου πληρωμών

- **Δημοσιονομική Πολιτική** καλούνται οι αποφάσεις της κυβέρνησης ως προς τους φόρους (δηλαδή εάν θα αυξηθούν είτε εάν θα μειωθούν είτε εάν θα παραμείνουν αμετάβλητοι οι υπάρχοντες φόροι, είτε τέλος εάν θα θεσμοθετηθούν νέοι φόροι είτε εάν θα καταργηθούν οι ήδη υπάρχοντες φόροι).
- **Δημοσιονομική πολιτική** (public fiscal policy) είναι η πολιτική που σχετίζεται με τα **δημόσια έσοδα**, δηλαδή τους **άμεσους φόρους** και τους **έμμεσους φόρους**, καθώς επίσης και με τις **δημόσιες δαπάνες**, **δημόσιες επενδύσεις** και **δημόσια έξοδα**. Ο κρατικός προϋπολογισμός περιέχει έσοδα που προβλέπεται να εισπράξει το κράτος μέσα σε ένα χρόνο (που βασίζονται κατά κανόνα στην φορολογία με **άμεσους** είτε **έμμεσους φόρους**), καθώς επίσης και στις **δαπάνες** που πρόκειται να πραγματοποιήσει.

Η νομισματική πολιτική σχεδιάζεται και υλοποιείται από την κεντρική τράπεζα και σχετίζεται με τον έλεγχο της προσφοράς και ζήτησης χρήματος. Τα βασικά μέσα της νομισματικής πολιτικής είναι τα ακόλουθα (Κορρές & Χιόνης, 2003):

- Η πολιτική «ανοικτής αγοράς» που ρυθμίζει την αγορά και πώληση τίτλων, ομολόγων και έντοκων γραμματίων από την Κεντρική τράπεζα στις εμπορικές τράπεζες, με στόχο την ρύθμιση της προσφοράς χρήματος.
- Η πολιτική «προεξοφλητικού επιτοκίου» που ρυθμίζει το επιτόκιο που δανείζει η Κεντρική τράπεζα τις εμπορικές τράπεζες, με στόχο την ρύθμιση της ζήτησης χρήματος.
- Η πολιτική «υποχρεωτικών ρευστών διαθεσίμων» που ρυθμίζει τις υποχρεωτικές καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών στην Κεντρική τράπεζα, με στόχο την ρύθμιση της προσφοράς χρήματος.
- Η πολιτική των «ποιοτικών πιστωτικών ελέγχων» που ρυθμίζει κατά πόσο ισχύει η νομοθεσία, τηρείται ο ανταγωνισμός κλπ., με στόχο την ρύθμιση της ζήτησης και προσφοράς χρήματος.

Φαύλος Κύκλος Πενίας

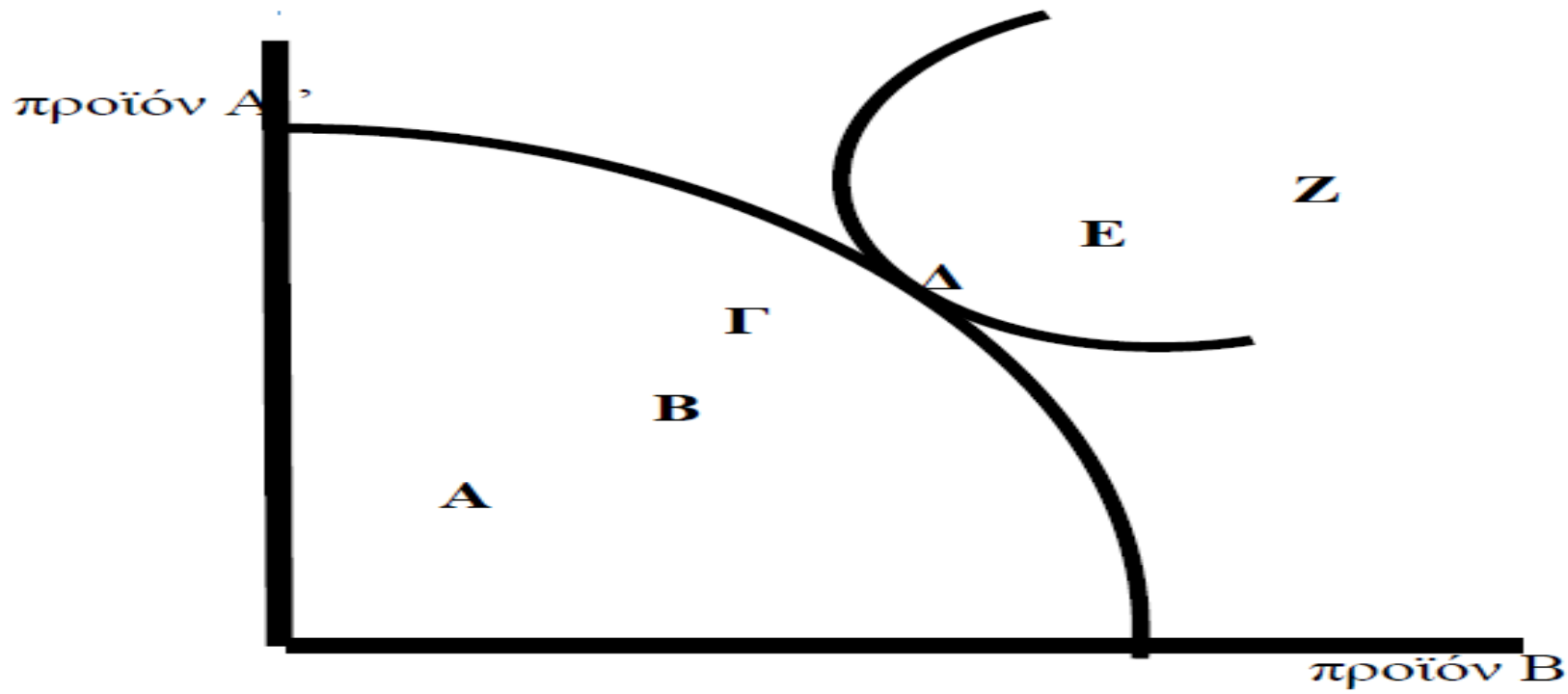
Ισορροπία και Ανάπτυξη

- Ισορροπία: (Παραγωγή = Δαπάνη)
- Δημοσιονομική Πολιτική: (Δημόσια Έσοδα)=(Δημόσιες Δαπάνες)
- Νομισματική Πολιτική: (Προσφορά Χρήματος, δηλ. Ρευστότητα)= (Ζήτηση Χρήματος δηλ. Δαπάνη)
- Άρα: Παραγωγή (Πλούτος) πρέπει να ισούται με την Δαπάνη.
- Ανάπτυξη: Η αύξηση του ΑΕΠ και του Πλούτου. Εφόσον μπορέσω και αυξήσω και αναπτύξω την Παραγωγή και τον Πλούτο, τότε → μπορώ να αυξήσω εξίσου και την Δαπάνη (ώστε να μην έχω ούτε έλλειμμα ούτε πλεόνασμα)

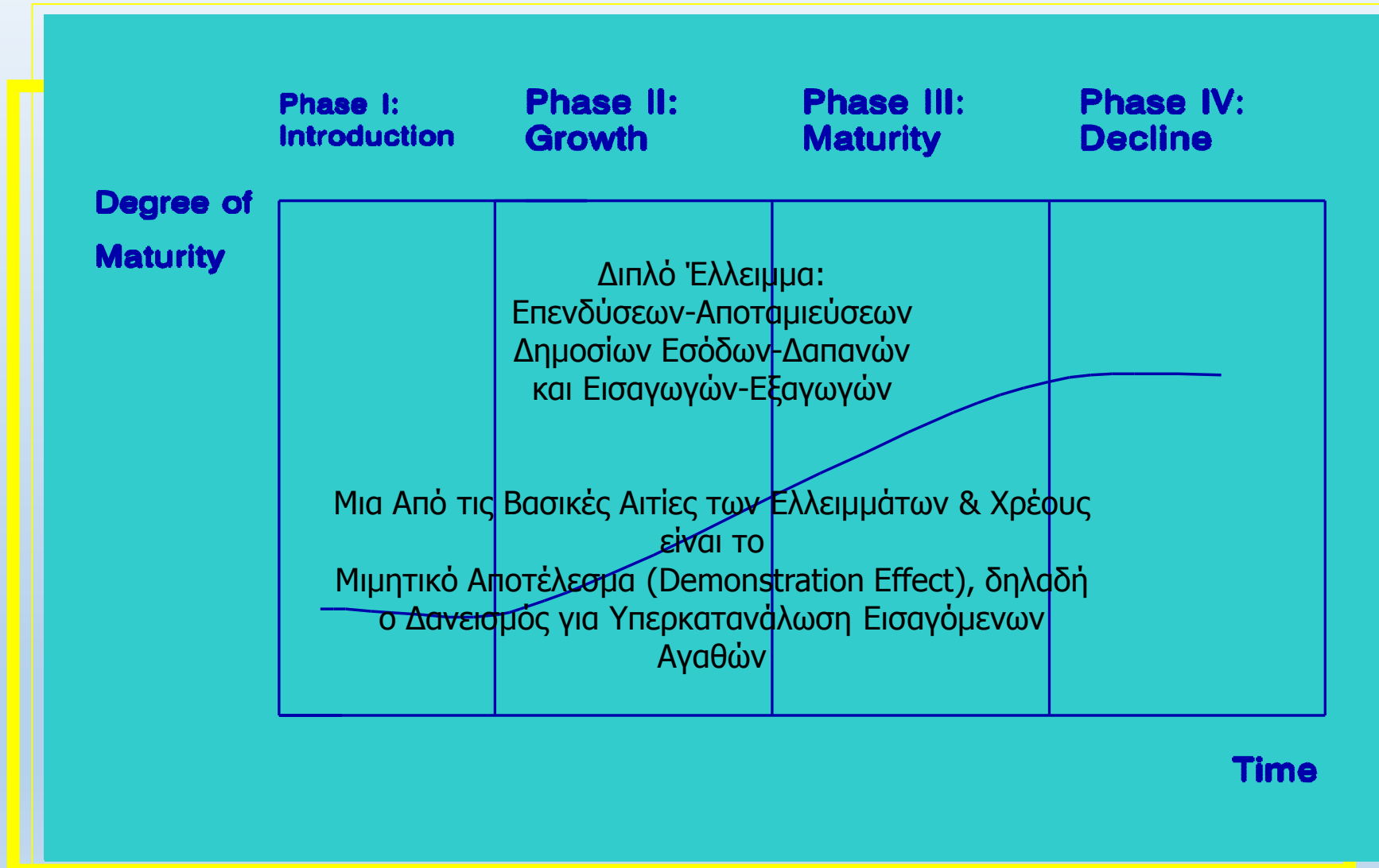
Αποτελεσματικότητα: (Efficiency): Άριστη Λύση

Σημείο Δ (στην Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων): Εφικτή & Δυνατή Λύση

Δηλαδή: Ελαχιστοποίηση Κόστους & Μεγιστοποίηση Εσόδων (Αξιοποίηση Πόρων, Εσωτ. & Εξωτ. Περιβάλλον)

Μιμητικό Αποτέλεσμα & Φαύλος Κύκλος (Demonstration Effect & the Vicious Cycle)

ΕΕ

Ελληνική Οικονομία:

Οικονομική Κρίση

και

Ανάπτυξη

ΕΕ & Ελληνική Οικονομία

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ξεκίνησε ως οικονομική συμφωνία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, αργότερα άλλαξε μορφή :

1. **EZES (EFTA)** = Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
2. **APEC** (Asian & Pacific Economic Cooperation) = Οικονομική Ένωση Ασίας & Ατλαντικού.
3. **NAFTA** (North Atlantic Free Trade Association) = ΗΠΑ, Καναδάς, Μεξικό.
4. **EΚΑΧ** = Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα & Χάλυβα. (1951)
5. **EΚΑΕ** = Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (1957)
6. **ΕΟΚ** = Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (1958 – Συνθήκη Ρώμης).
7. **E.E.** = Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μία Οικονομική Ένωση (παγκόσμιο περιβάλλον \Rightarrow εξελίσσεται σε Κοινωνικό – Πολιτική & Πολιτισμική Ένωση).

α. ΕΚΑΧ		- 6 Ιδρυτικά κράτη Benelux
β. ΕΚΑΕ	⇒ διεύρυνση	- 9
γ. ΕΟΚ		-10 (Ελλάδα) -12 (Ισπανία, Πορτογαλία 1987) -15 (Φιλανδία, Σουηδία, Αυστρία 1993) +10 (Κύπρος)

Ιδρυτικά Κράτη - Μέλη της Benelux = Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο).

Στην 1^η διεύρυνση (1973) = η Νορβηγία αποχωρεί και οι 9 γίνονται με την προσχώρηση των χωρών Δανίας, Ιρλανδίας και Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Ελλάδα την 9/6/1959 πραγματοποιεί την πρώτη της συζήτηση και τον Ιούλιο 1961 υποβάλλει αίτηση. Είκοσι - δύο (22) έτη μετά (1979/1980) γίνεται το 10^ο μέλος της ΕΟΚ.

Η αίτηση του Κράτους – Μέλους συνεπάγεται ένα χρηματοδοτικό πρωτόκολλο.

1^ο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο = 125.000.000 \$

1961 – 1967 = απολαβές 69.000.000 \$

1967 – 1973 = περίοδος Χούντας ⇒ Οι διαδικασίες πάγωσαν.

2^ο χρηματοδοτικό πρωτόκολλο = 280.000.000 \$

1973 – 1979

Χρηματοδοτικό Πρωτόκολλο

Εξομάλυνση – Ανόρθωση Οικονομίας

Αντιστάθμισμα από προσαρμογή σε Φορολογικές / Δασμολογικές / Νομικές Ρυθμίσεις.

1. Συνθήκη Ρώμης 1959 (ΕΟΚ)

2. Single European Act

- Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη

- Λευκή Βίβλος (1987) ⇒ Οδήγησαν στην Ενιαία Αγορά (1992)

3. Συνθήκη Μάαστριχτ (1992)

Κριτήρια Οικονομικής Σύγκλισης ΟΝΕ (EMU = European Monetary Union)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε :

Από τις 3 κοινότητες ΕΚΑΧ + ΕΚΑΕ + ΕΟΚ

- Από την ελεύθερη διακίνηση αγαθών, ιδεών, κεφαλαίων ατόμων

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Οικονομική (καθαρά) Ένωση

Κοινωνικό – Οικονομικό Σύστημα

Πολιτικό – Πολιτισμικό Σύστημα

Ευρωπαϊκή Ένωση:

Προϋπολογισμός =

έσοδα (εισφορές Κρατών Μελών & έσοδα από φόρους /
δασμούς)

Έξοδα (γεωργία, βιομηχανία, έρευνα, απασχόληση ⇒
Διοικητικούς Κλαδικούς Τομείς)

Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης (Community Structural Framework Programs)

- Πακέτα Delors
- Πακέτα Prodi
- Πακέτα Sander

Κριτήρια Πληθωρισμού + Επιτοκίων (μαζί)

Κριτήρια τριών Κρατών Μελών με τις καλύτερες επιδόσεις : δεν πρέπει να υπερβαίνει τη 1,5 ποσοστιαία μονάδα.

- Πληθωρισμός (μέχρι 1 με 1,5 ποσοστιαία μονάδα)
- Επιτόκια (μέχρι 1 με 1,5 ποσοστιαία μονάδα)
- Δημόσιο Χρέος (60%) ΑΕΠ ⇒ Χρέος 100%
- Δημόσιο Έλλειμμα (3%) ΑΕΠ

Κριτήρια Σύγκλισης όχι πραγματικά ⇒ περισσότερα ονομαστικά, δηλαδή κριτήρια Δημοσιονομικής & Νομισματικής Πειθαρχίας.

Με την Ελληνική αίτηση ένταξης (Ιούλιο 1961) λάβαμε χρηματοδοτικά πρωτόκολλα, χρήματα για ανάπτυξη οικονομίας και Αντισταθμιστικά σε Δασμολογική – Οικονομική – Φορολογική Πολιτική.

Με την ένταξη της Ελλάδος λάβαμε επίσημη βοήθεια με Κ.Π.Σ. (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης = Community Structural Framework Programs).

Τώρα διανύουμε το Γ΄ Κ.Π.Σ. (Στα α΄ και β΄ ΚΠΣ η χρονική διάρκεια ήταν 4 ετών το καθένα. Το γ΄ ΚΠΣ έχει χρονική διάρκεια 6 ετών). Μας χορηγήθηκαν συνεχόμενα.

Επιπρόσθετα παρεμβάλλουν τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) καθώς και Προγράμματα Έρευνας & Τεχνολογίας.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Ε.Ε.

ΕΣΟΔΑ

- ⇒ Συνεισφορές Κρατών – Μελών
- ⇒ Δασμοί / Φόροι / Τέλη

ΕΞΟΔΑ

- ⇒ Διοικητικές Δαπάνες
- ⇒ Περιφερειακή Πολιτική
- ⇒ Κοινωνική Πολιτική
- ⇒ Πολιτική για βοήθεια & συνοχή
- ⇒ Αγροτική Πολιτική (μεγαλύτερες δαπάνες μέχρι πρότινος).
- ⇒ Βιομηχανική Πολιτική
- ⇒ Κλαδική Πολιτική
- ⇒ Πολιτική Έρευνας & Τεχνολογίας.

* Η αγροτική Πολιτική = ενισχύσεις – επιδοτήσεις ⇒ μεγαλύτερες δαπάνες)

ΣΤΟΧΟΙ της Ε.Ε.

1^{ος} στόχος = Ολόκληρες Χώρες (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιρλανδία)

Δηλαδή όλες οι περιοχές – περιφέρειες Ελλάδας + όλοι οι κλάδοι (50% έως 70% ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και 30% με 50% εθνική χρηματοδότηση)

2^{ος} στόχος = Ενίσχυση ορισμένων περιοχών αποβιομηχανοποιημένων (Ουαλία, Μασσαλία κλπ).

3^{ος} στόχος = Ανεργία

4^{ος} στόχος = Ανεργία Νέων

5^{ος} στόχος = Ισότητα Ευκαιριών και

6^{ος} στόχος = Αγροτικό Τομέας (επιδοτήσεις τιμών – παραγωγή)

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

(εισροή πόρων & Τεχνογνωσίας με Εθνική και Κοινοτική Συμμετοχή)

→ Αγροτικός Τομέας

→ Περιφερειακό Ταμείο

→ Κοινωνικό Ταμείο

→ Γαμειο Συνοχής

→ Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Οδηγίες

Σύγκλιση Πραγματικών Μεγεθών. Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή.

Πρακτική – Εμπειρία

Ότι έχω διεύρυνση κοινωνικού & οικονομικού «χάσματος» μεταξύ Χωρών – Μελών.

Μία εξήγηση του φαινομένου αυτού είναι :

α. διαχείρισης,

β. συνέχειας συντονισμού / οργάνωσης,

γ. παραγωγικές επενδύσεις,

δ. χαμηλή υποδομή σε έρευνα, τεχνολογία και εκσυγχρονισμό.

Το Κ.Π.Σ. αφορά συγκεντρωτικά (δίνει έμφαση) :

→ Ανθρώπινοι Πόροι

→ Μεταφορές

→ Ανταγωνιστικότητα

→ Ανάπτυξη Υπαίθρου

→ Κοινωνία Πληροφορίας

→ Ποιότητα Ζωής

→ Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Αποτελέσματα – Αιτίες – Λόγοι Ένταξης Ελλάδας στην Ε.Ε.

Σε Οικονομικό – Πολιτικό – Κοινωνικό Τομέα :

α. Γεωπολιτικό

β. Γεωγραφική θέση

γ. Ναυτιλία

δ. Αγροτικός Τομέας

ε. Τουριστικός Τομέας

στ. Μέγεθος Χώρας & Αγοράς.

ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ Ε.Ε.

Οικονομικός Τομέας

1. Μεταβιβάσεις Πόρων (ΚΠΣ)
2. Ελεύθερη διακίνηση αγαθών & ατόμων
3. Μεγαλύτερη σταθερότητα Οικονομίας με τη συμμετοχή στο Ευρώ και στην ΟΝΕ
4. Αύξηση Εξαγωγών

Κοινωνικός Τομέας

5. Εκσυγχρονισμό & Ποιότητα Ζωής (Αύξηση Βιοτικού Επιπέδου)

Πολιτικός Τομέας

6. Πολιτική Ισχύ & Ασφάλεια.

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΠΟ Ε.Ε.

1. Ανταγωνιστικότητα (Micro & Macro)
2. Εισαγωγές – Εξαγωγές (αύξηση εισαγωγών)
3. Μετανάστευση – Απασχόληση (ο ανταγωνισμός εντείνει την ανεργία)
(Η οικονομική μεγέθυνση έχει κόστος στην απασχόληση)
4. Σύγκλιση Μεγεθών (κυρίως οικονομικών)

Κοινωνικό Κόστος (σε ευπαθείς ομάδες / ισότητα)

5. Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις & Συμπράξεις
6. Μειωμένος Ρόλος Κοινωνικού Κράτους (Βιοτικό Επίπεδο και Ευημερία)
7. μειωμένος Ρόλος Πολιτικού Συστήματος.

Οικονομική Κρίση: ΕΕ & Ελληνική Οικονομία

Χρέος και Χρεοκοπία: Κύριοι Τύποι & Χαρακτηριστικά

Εσωτερικό Χρέος: Μια χώρα αντιμετωπίζει αδυναμία πληρωμής χρεών της στους πολίτες αλλά δεν εξαναγκάζεται σε χρεοκοπία, επειδή η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα να τυπώσει και εκδώσει χρήματα για να εξυπηρετήσει το χρέος της. Το αποτέλεσμα όμως είναι μια απροσδόκητη αύξηση του πληθωρισμού και περαιτέρω οικονομική στασιμότητα και ύφεση (economic stagnation –stagflation).

Χρέος/ΑΕΠ Αναλογία = $\frac{\text{Κρατικό Χρέος}}{\text{Ονομαστικό ΑΕΠ}} \times 100$

Το Κρατικό Χρέος αυξάνεται όταν αυξάνονται και τα Δημόσια Ελλείμματα & σταματά όταν εξισορροπεί ο προϋπολογισμός.

Για να μειωθεί η αναλογία Χρέους/ΑΕΠ, πρέπει το ΑΕΠ να αυξάνει περισσότερο από το Κρατικό Χρέος. Αυτό σημαίνει ότι η οικονομία πρέπει να αναπτυχθεί ταχύτερα (δηλαδή το προϊόν ή πραγματικό ΑΕΠ, που όμως ίσως συνεπάγεται και αύξηση τιμών/πληθωρισμού).

Χώρες με υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης & πληθωρισμού μπορούν να μειώσουν ταχύτερα το χρέος (debt/GDP ratios)

Χρεοκοπίες ή Αναδιάρθρωσεις Χρεών Ευρωπαϊκών Χωρών

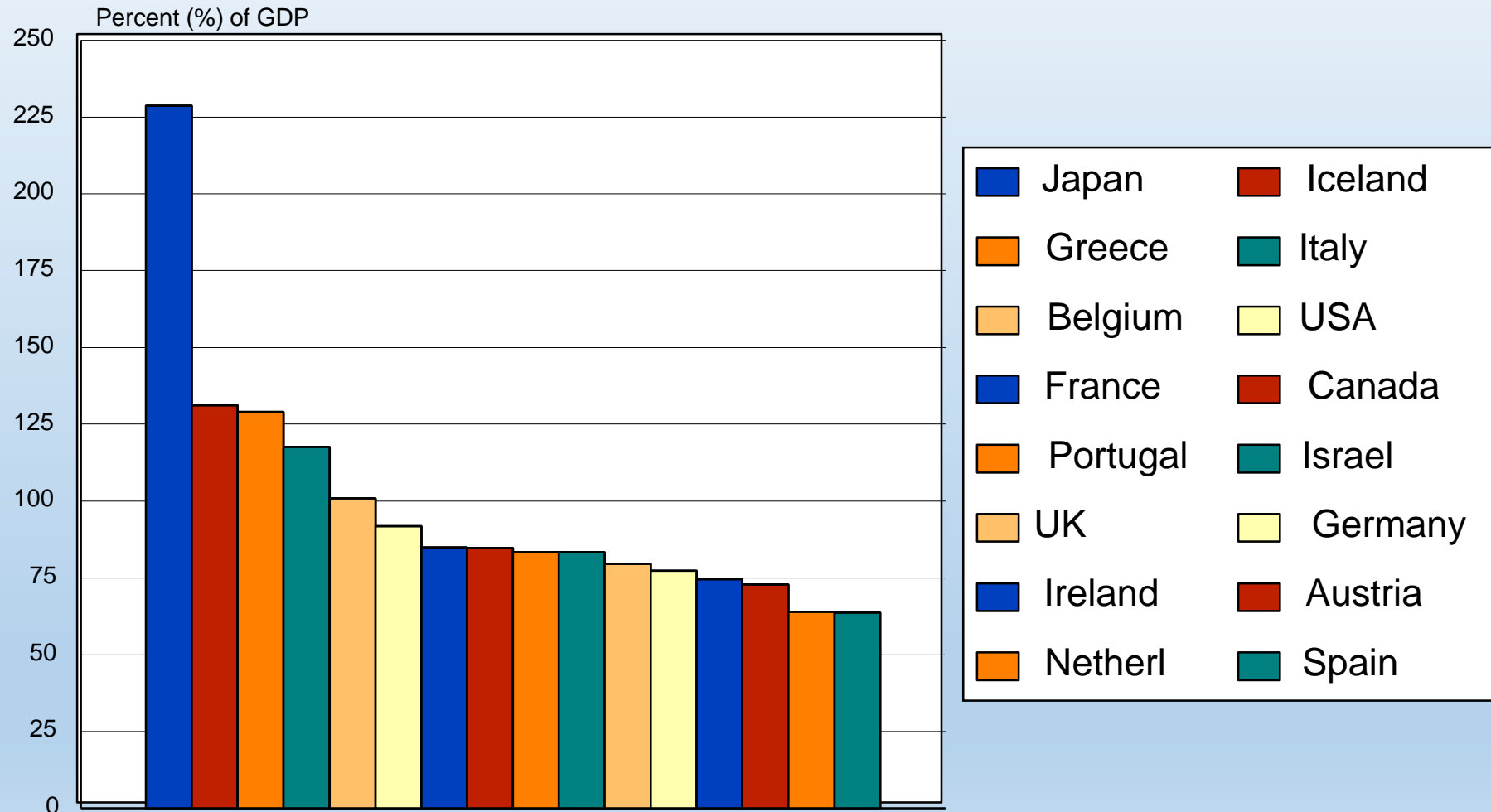
Χώρες	Έτη Χρεοκοπίας – Αναδιάρθρωσης		
Αγγλία	1340*	1472*	1594
Αυστρία	1796*	1938	1940* 1945*
Γαλλία	1558* 1624* 1648*	1661 1701* 1715*	1770* 1788 1812*
Γερμανία	1683	1807* 1813*	1932 1939*
Ελλάδα	1826*	1843 1860	1893 1932
Ισπανία	1557* 1575* 1596* 1607* 1627* 1647*	1809* 1820* 1831* 1834* 1851 1867*	1872* 1882 1936* 1937* 1938* 1939*
Ολλανδία	1814*		
Πορτογαλία	1560 1828*	1837* 1841*	1845 1852 1890

Σημειώσεις: (*) τα συγκεκριμένα έτη αφορούν πολεμικές περιόδους

Πηγή: Credit Suisse (2011)

Αναπτυγμένες Οικονομίες: Αναλογία Ακαθάριστου Χρέους/ΑΕΠ,

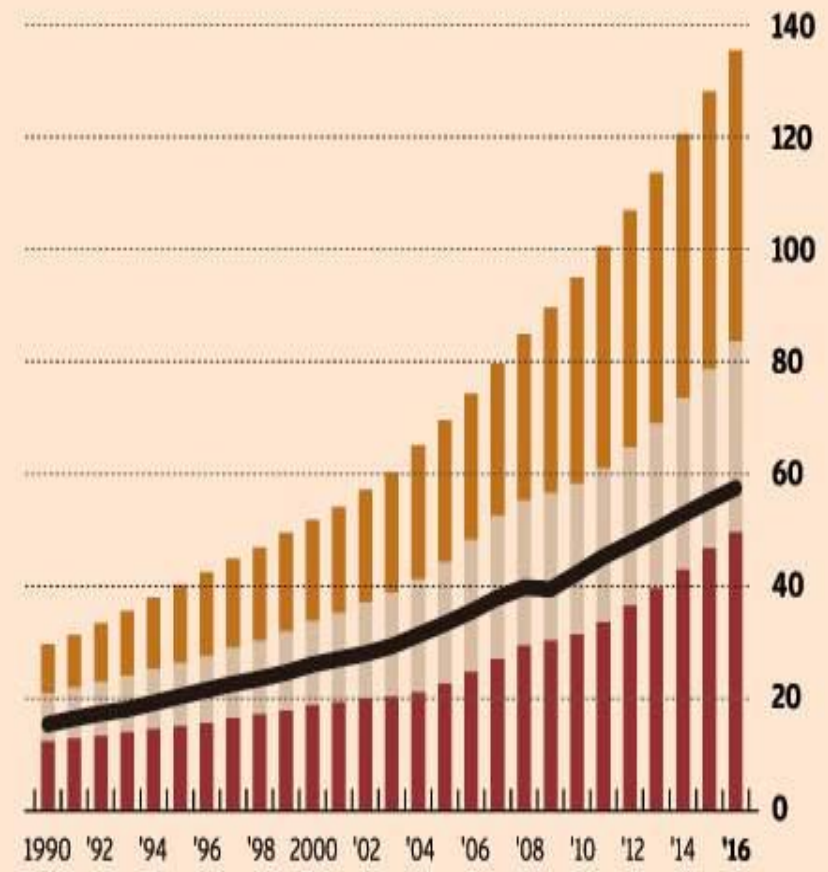
Αναλογία Χρέους/ΑΕΠ έχει αυξηθεί δραματικά για πολλές χώρες

Το χρέος στις χώρες του G20 αυξάνεται ταχύτερα από το ΑΕΠ...

ΠΟΣΑ ΣΕ ΤΡΙΣ. ΔΟΛΛΑΡΙΑ

- Μη χρηματοπιστωτικές εταιρείες
- Κυβερνήσεις
- Νοικοκυριά
- Ονομαστικό ΑΕΠ

...ιδίως στις ανεπτυγμένες οικονομίες και στην Κίνα

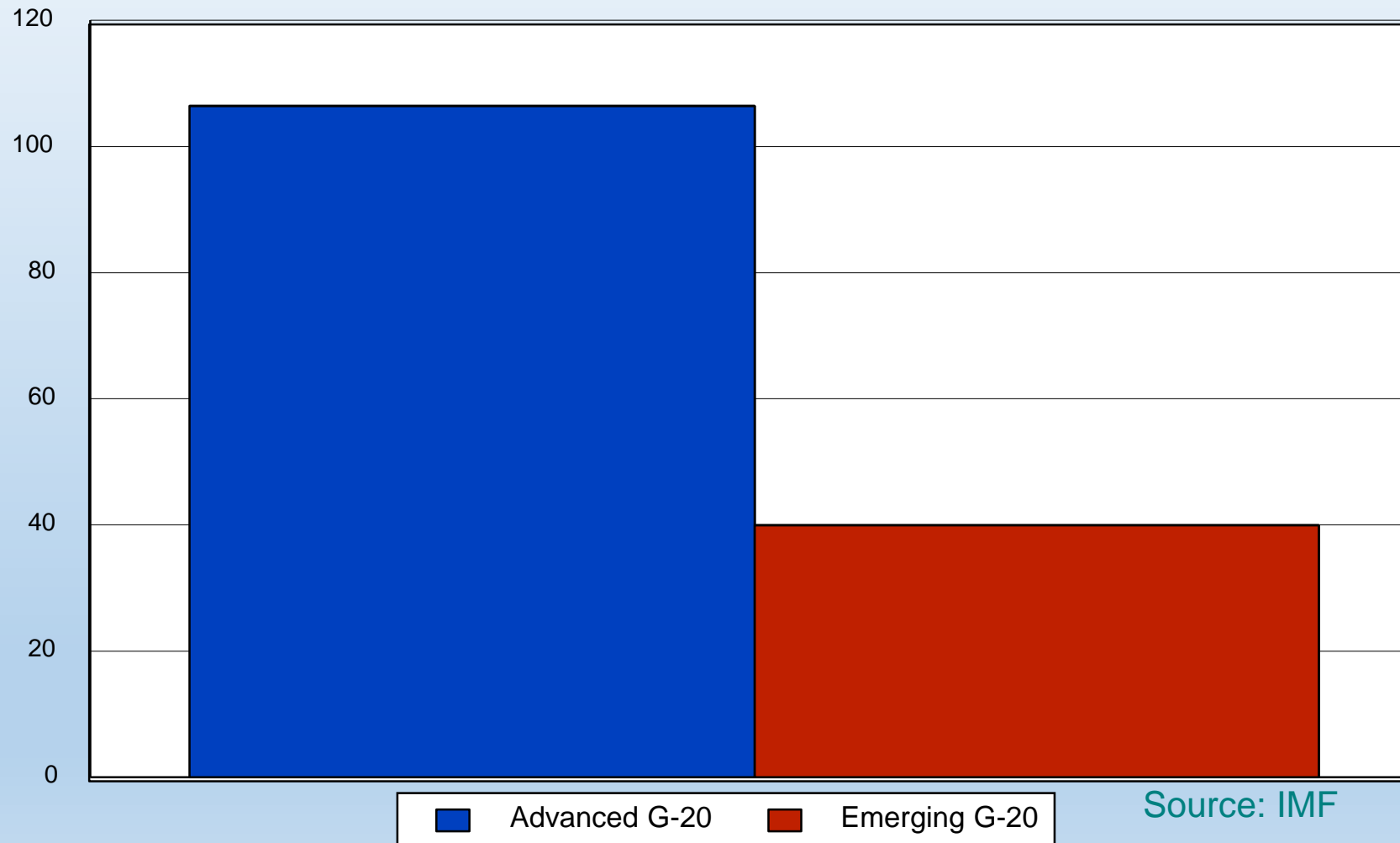
ΧΡΕΟΣ ΠΡΟΣ ΑΕΠ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ, %

- G20 ανεπτυγμένες οικονομίες
- G20 αναπτυσσόμενες οικονομίες πλην Κίνας
- Κίνα

Αναλογία Χρέους-ΑΕΠ: Αναπτυγμένες vs. Αναπτυσσόμενων G-20 Χωρών, 2010

Αναλογία Χρέους-ΑΕΠ για τις αναπτυγμένες χώρες είναι περίπου τριπλάσια απ' ότι στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι αναπτυγμένες χώρες αντιμετωπίζουν μια κρίση χρέους

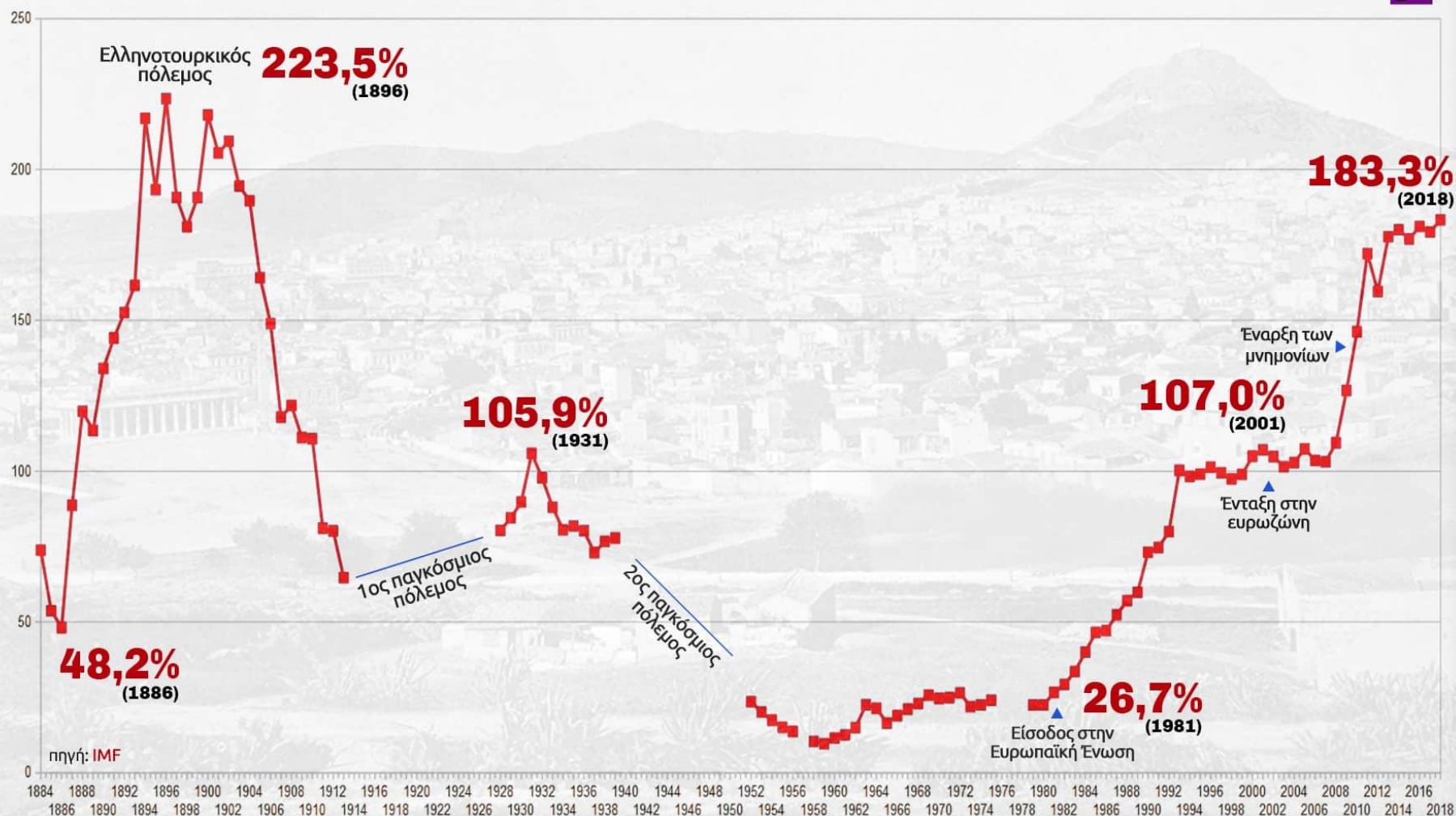

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

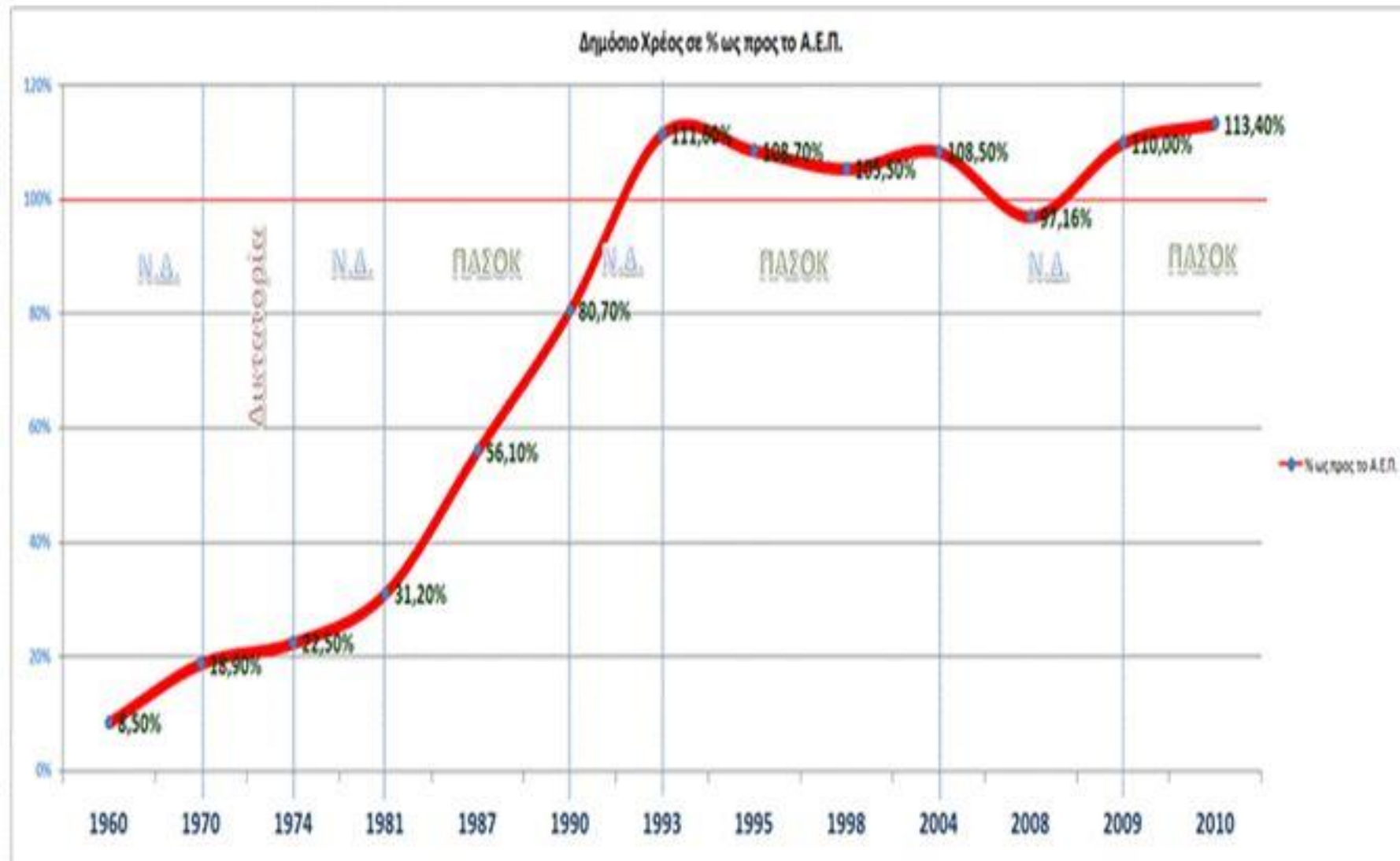
1884 - 2018

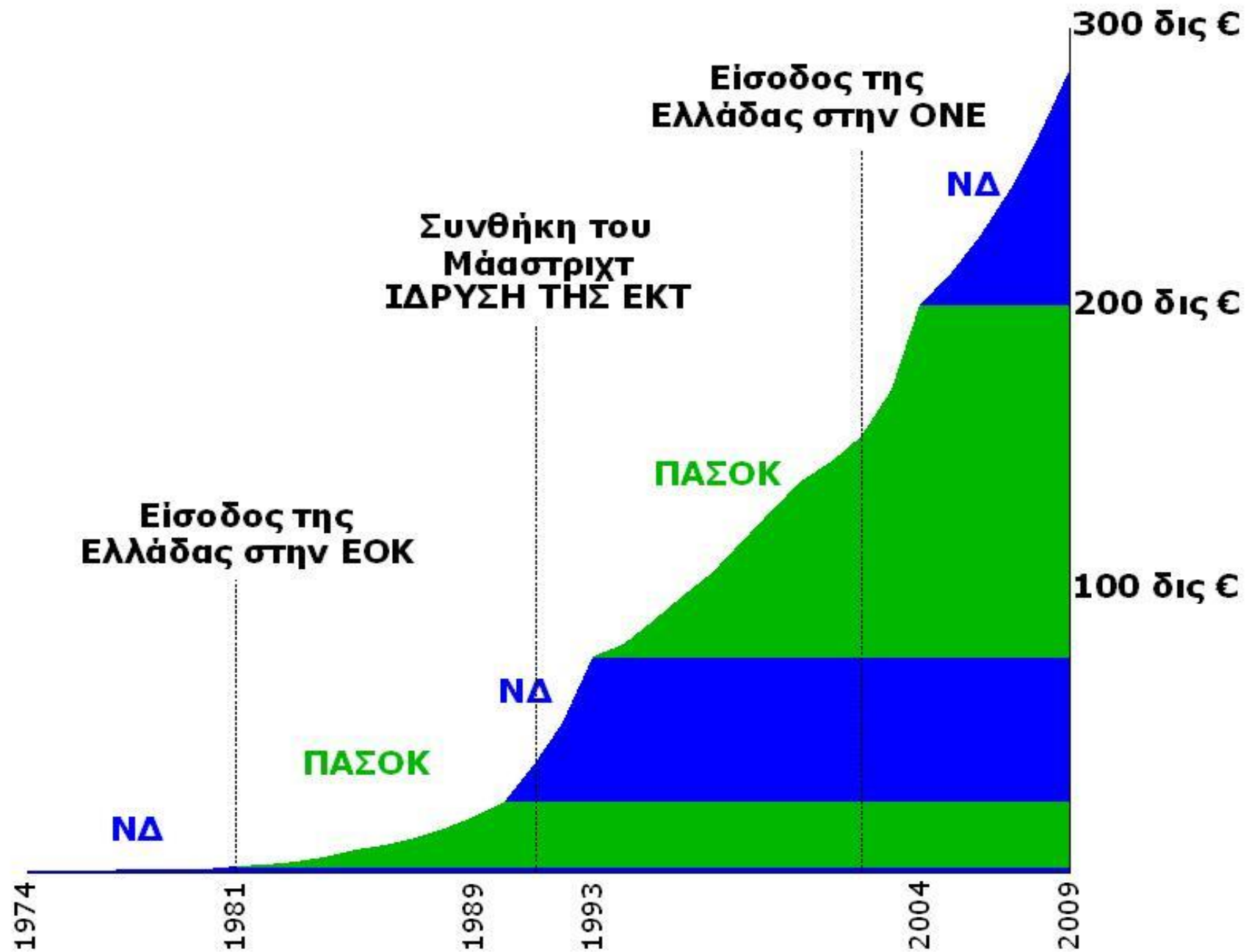
ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΑΕΠ

jodi.graphics

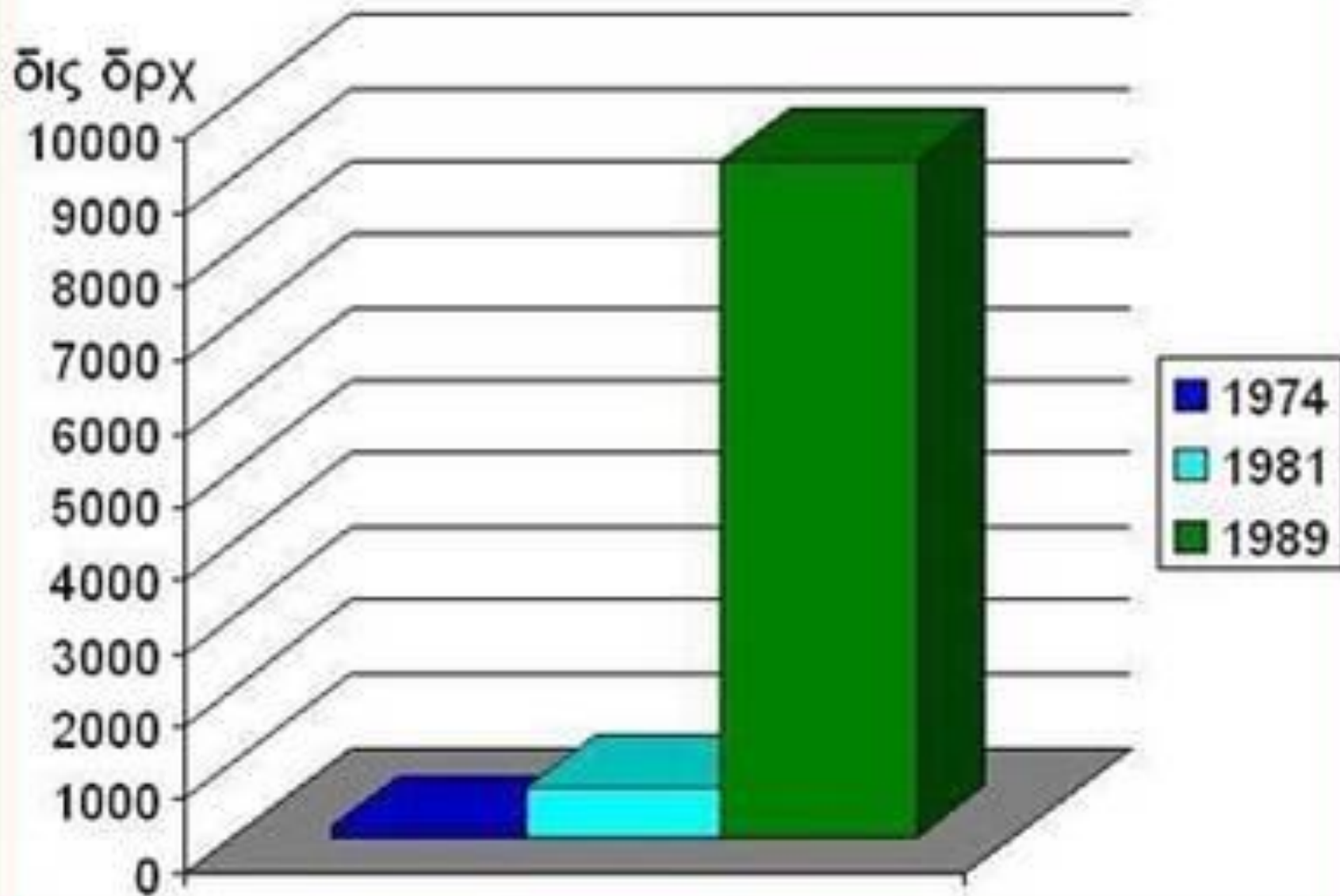

Ο Παρακάτω πίνακας είναι το γράφημα του οικονομικού χρέους της Ελλάδας.

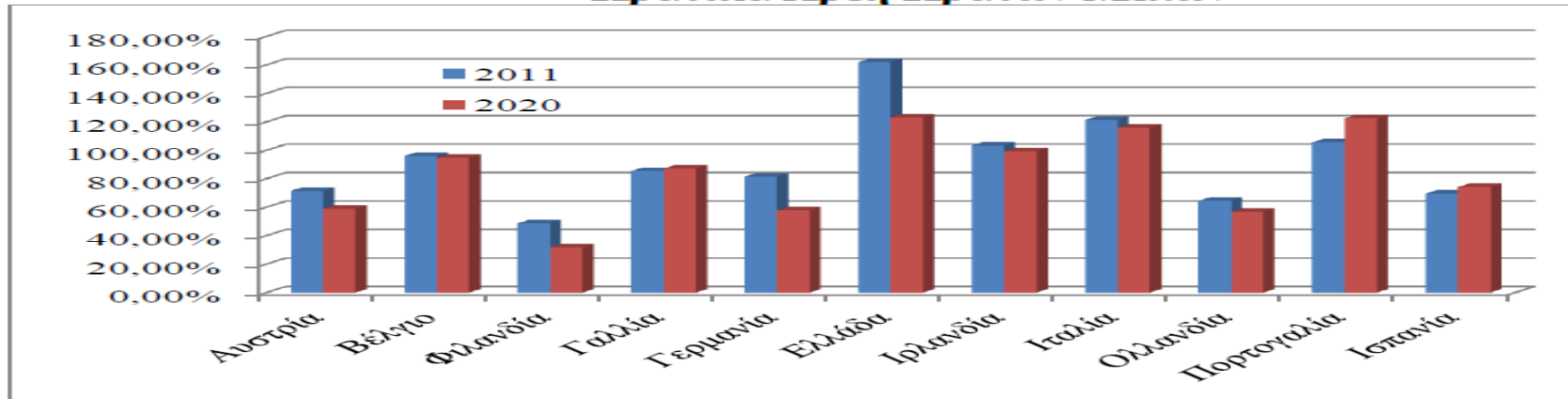

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

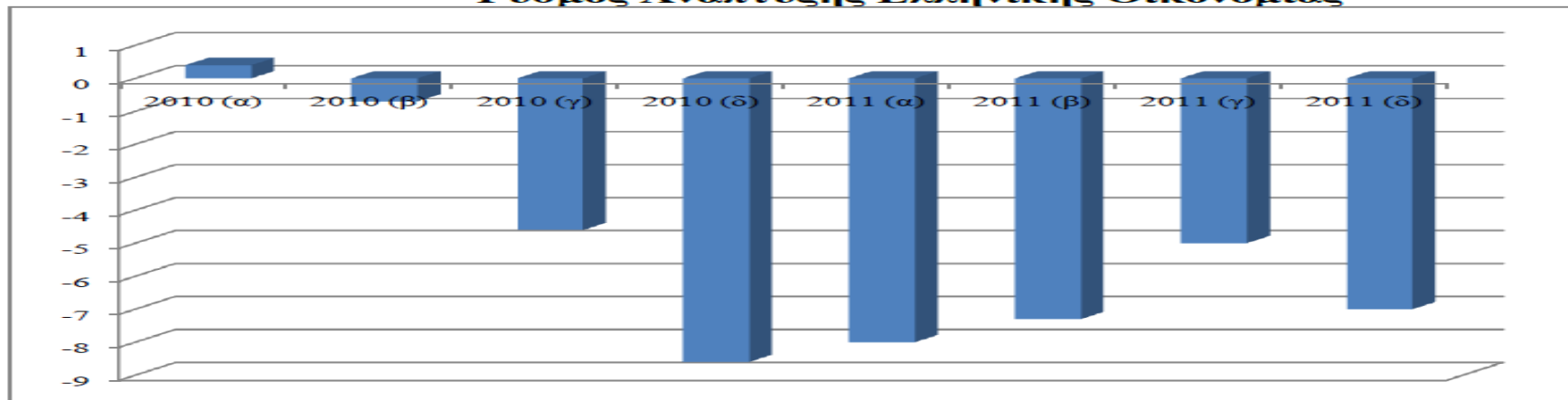

Χρέος και Ανάπτυξη

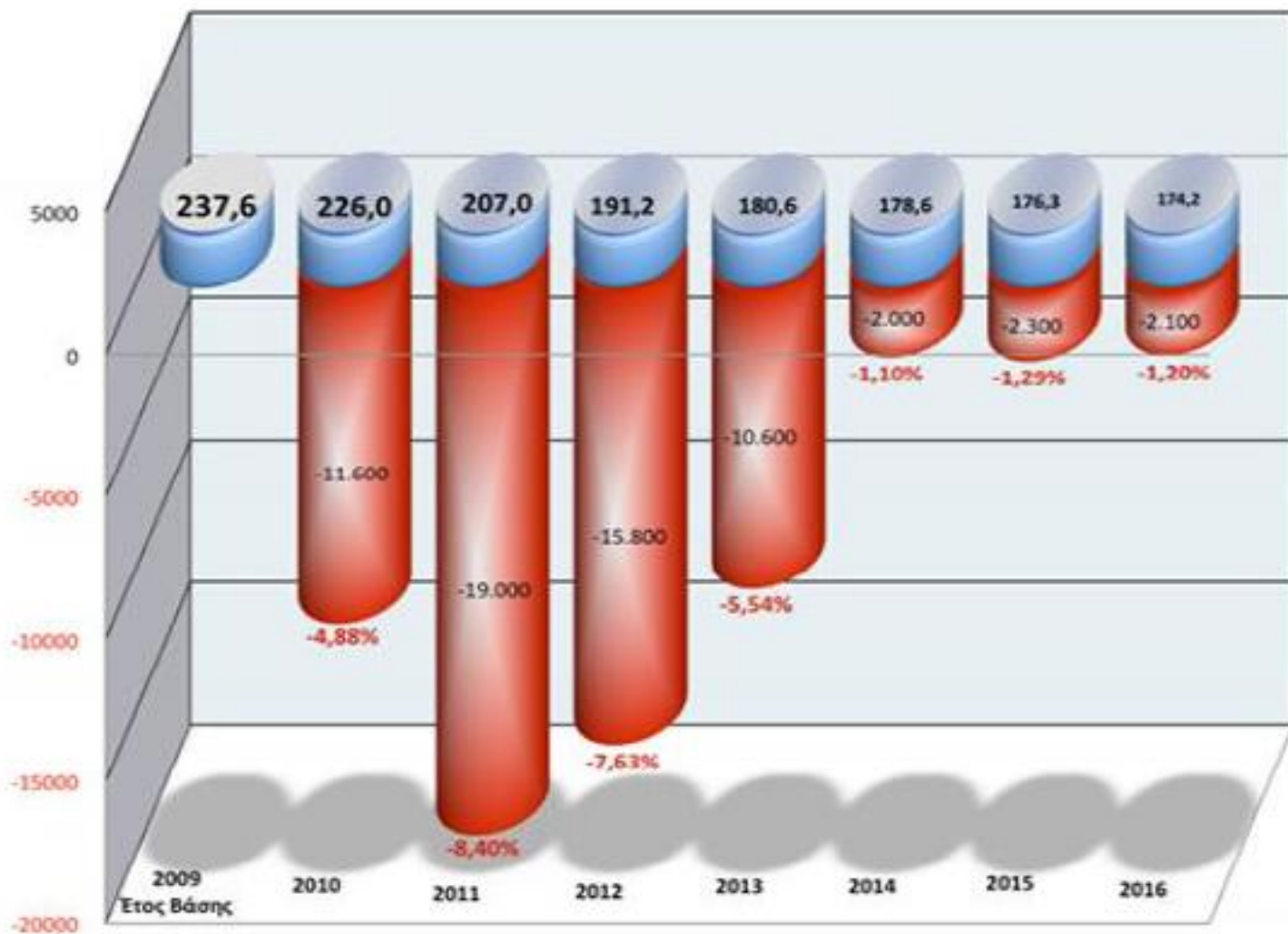
Κρατικά Χρέη Κρατών Μελών

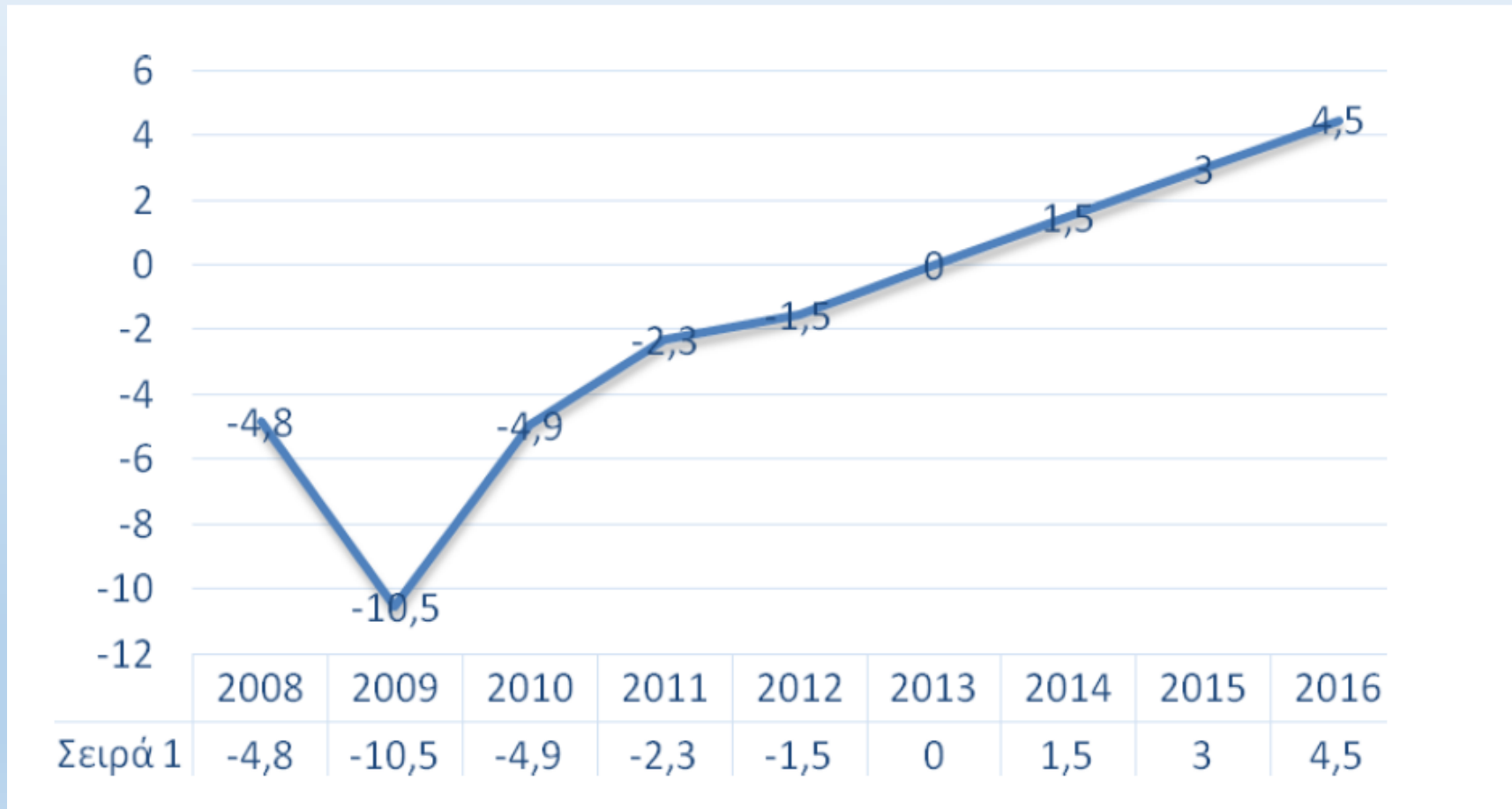
Ρυθμός Ανάπτυξης Ελληνικής Οικονομίας

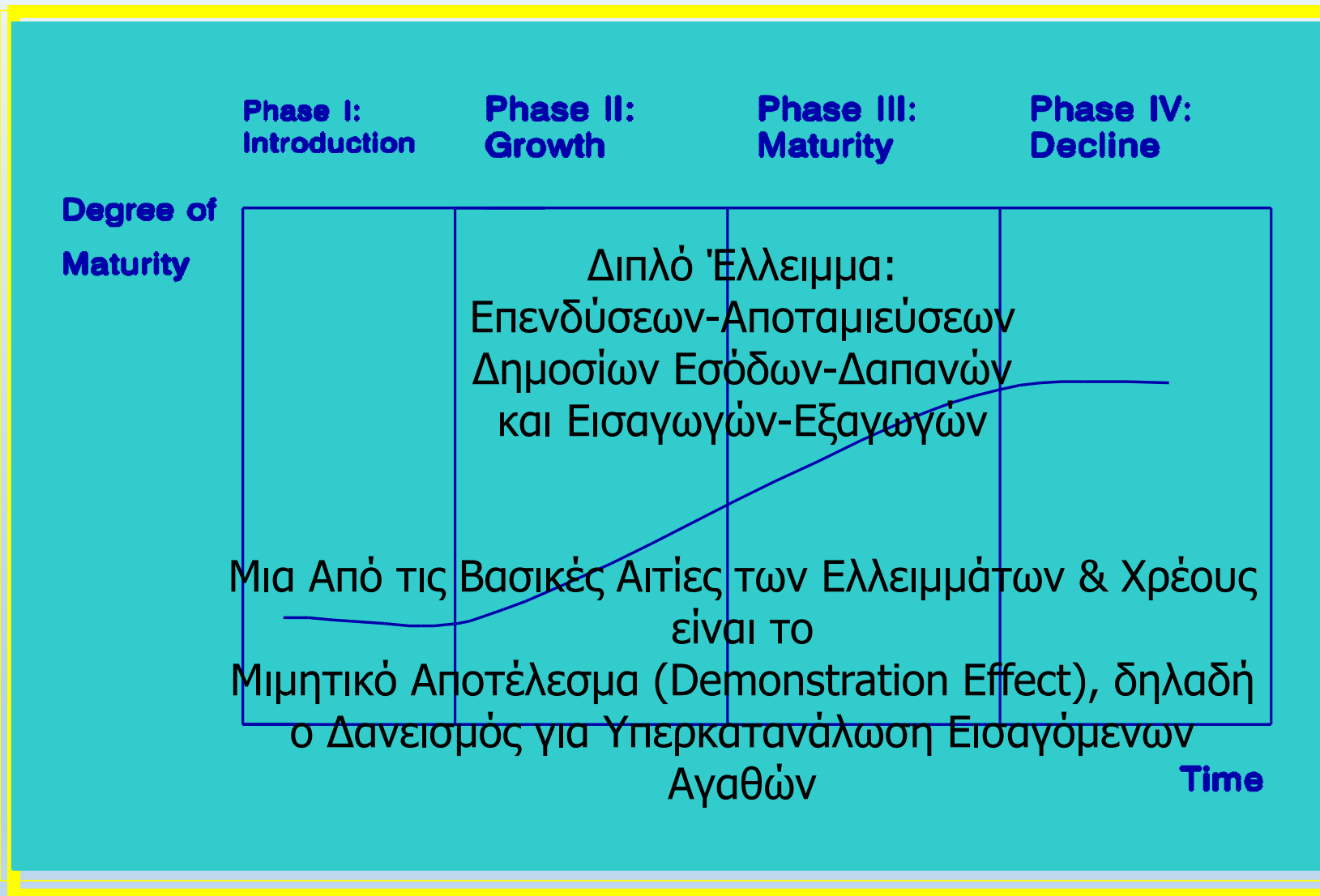
Εξέλιξη ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές & % μεταβολή του (ΕΛΣΤΑΤ 10/2017)

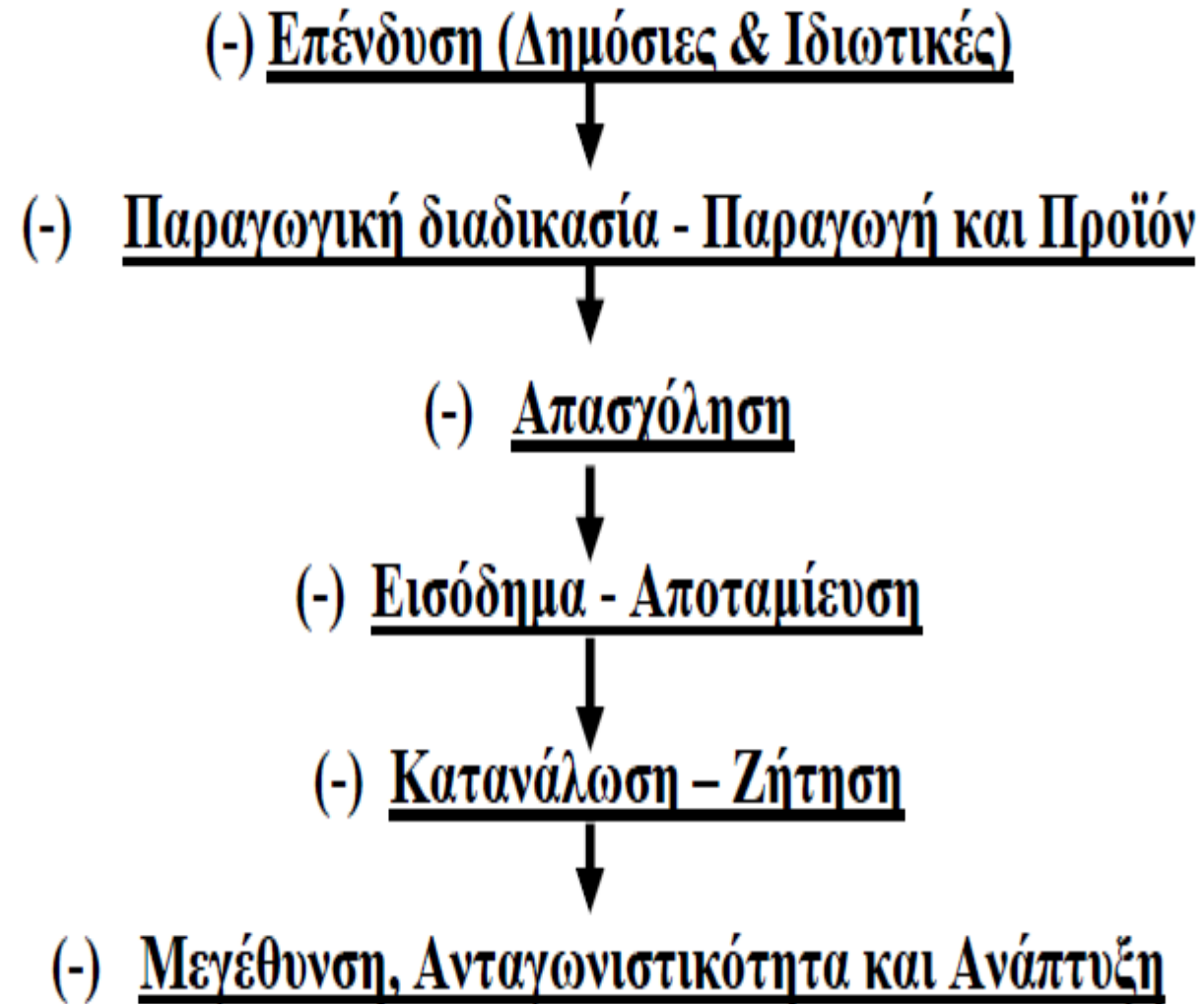
Δημοσιονομική Προσαρμογή

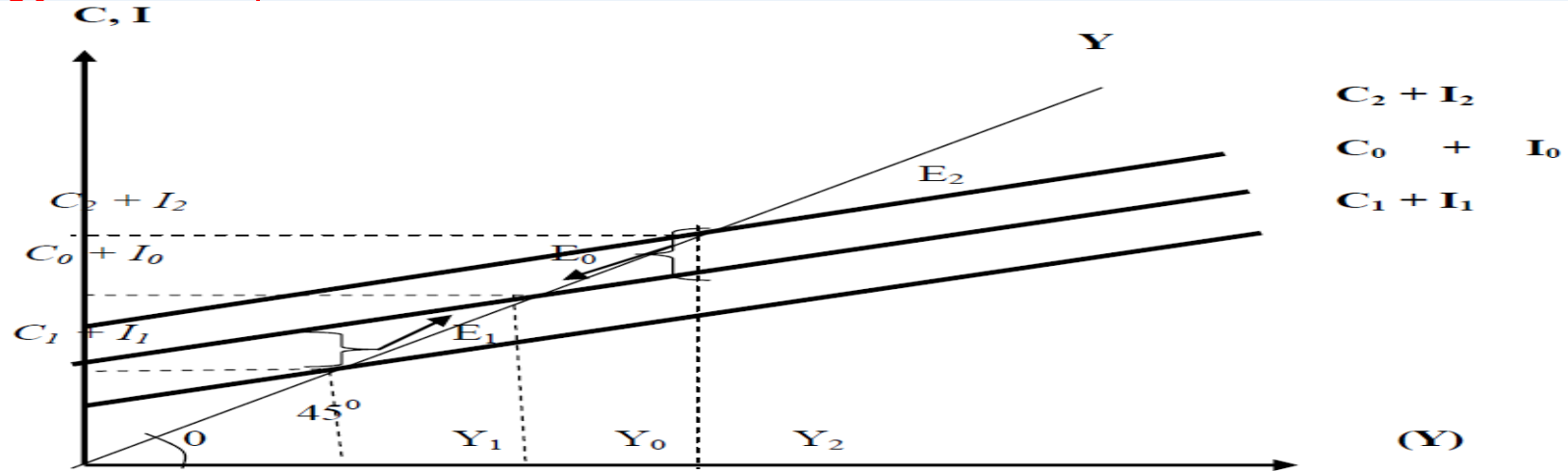
Μιμητικό Αποτέλεσμα & Φαύλος Κύκλος (Demonstration Effect & the Vicious Cycle)

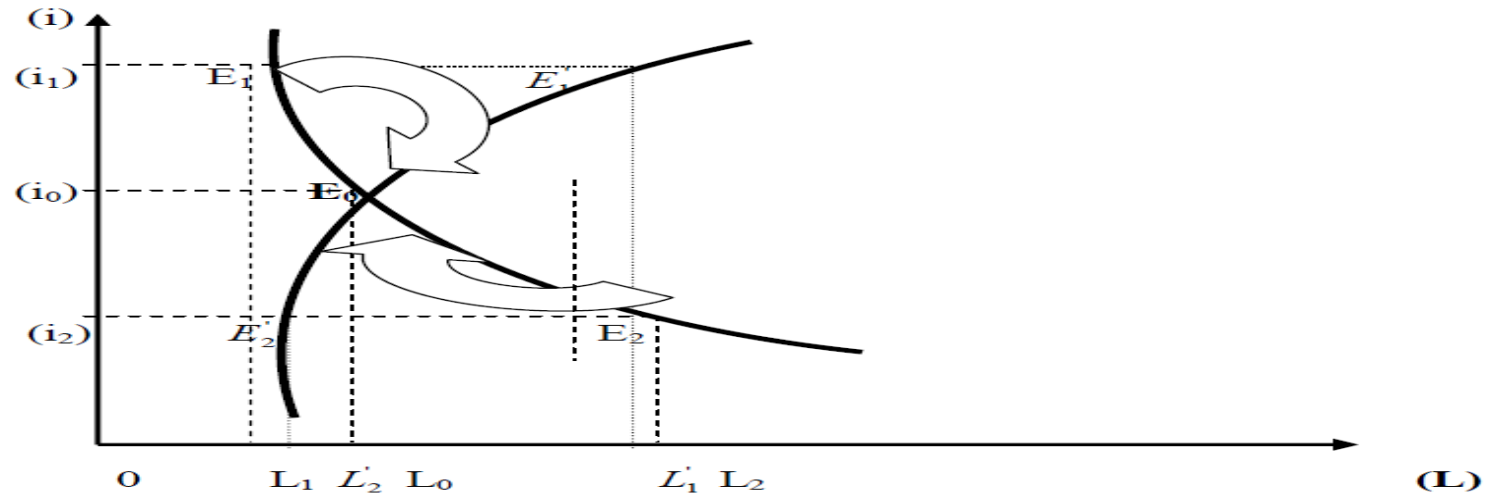
Φαύλος Κύκλος Πενίας

Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών & Χρήματος

Διάγραμμα 1^(α): Ισορροπία στην Αγορά Αγαθών

Διάγραμμα 1^(β): Ισορροπία στην Αγορά Χρήματος

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κρίση

- Από την Ελευθερία-Συνοχή και Αλληλεγγύη (Βασικές Αρχές ΕΕ) → →
- Στην Ανταγωνιστικότητα-Πειθαρχία & «Μεταρρυθμίσεις» (Σημερινή Πραγματικότητα «Αποκλίσεων» Βορρά-Νότου)
- Το Στοιχείο της Ανάπτυξης (αύξησης της Παραγωγής/ ΑΕΠ / Εισοδήματος)
- Ανάπτυξη: Ισορροπία (Αγορά Αγαθών & Αγορά Χρήματος)
 - (α). Δημοσιονομική Πολιτική (Πειθαρχία):
 - Δημόσια Έσοδα=Δημόσιες Δαπάνες
 - (β). Νομισματική Πολιτική (Euro & Κεντρική Τράπεζα):
 - Προσφορά Χρήματος=Ζήτηση Χρήματος

Το «Στοιχείο» της Ανάπτυξης

Τρεις Βασικοί Ρυθμιστικοί Παράγοντες:

- Ανθρώπινο Δυναμικό
- Πλουτοπαραγωγικοί Πόροι
- Διαχείριση Καινοτομίας
- Το Ανθρώπινο Κεφάλαιο είναι βασικός κεντρικός παράγοντας για την αναπτυξιακή διαδικασία
- Η Καινοτομία και οι Πλουτοπαραγωγικοί Πόροι θεωρούνται βασικοί παράγοντες για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη
- Σημαντικός ο ρόλος της Οργάνωσης & Διαχείρισης
- Ανάπτυξη, Κοινωνική Συνοχή & Σταθερότητα

Οικονομική Κρίση: Προτάσεις για Λύση

Challenges

1

Βασική Πολιτική:
Οργάνωση και Ανάπτυξη
Επιχειρηματικότητας

2

Βασικός Στόχος:
Η ανάπτυξη της
οικονομικής υποδομής
δια μέσου της
αποτελεσματικότητας &
δημιουργικότητας

Εκπαίδευση &
Επιχειρηματικότητα

Καινοτομία

Βασικοί Οικονομικοί
Τομείς

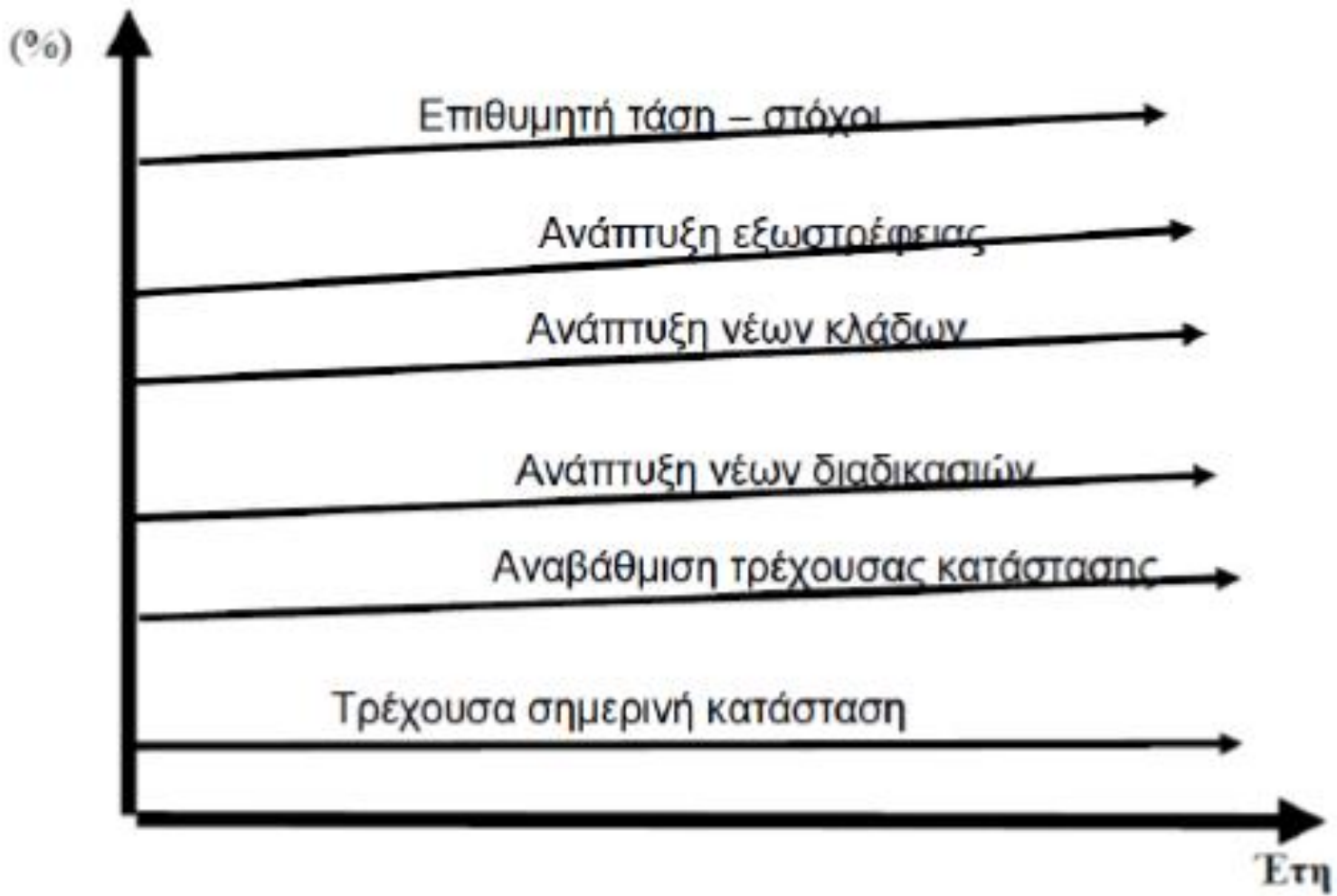
Κοινωνική Συνοχή

3

Αξιοποίηση
Πλουτοπαραγωγικών
Πόρων & Τομέων:
Biotech, Ενέργεια, Γεωργία,
Τουρισμός, Πολιτισμός

4

Ανάπτυξη:
Η Συνολική Ανάπτυξη
εδραιώνει την Κοινωνική
Συνοχή και την Ισότητα

Συμπεράσματα: Βασικά Σημεία

- ➔ Ελληνικό Χρέος και η Οικονομική κρίση στο επίκεντρο της κρίσης στην Ευρωζώνη ...
- ➔ Ο Ρόλος της ΕΚΤ και Αποτελεσματικότητα Οικονομικής Πολιτικής στην Ευρωζώνη?
- ➔ Πολιτική Επικράτησης (Euro vs. US \$)?
- ➔ Ο Ρόλος Διαχείρισης & Προγραμματισμού στην Διαμόρφωση Χρέους-Ελλειμμάτων (Myopia-Ιδιαιτερότητες)?
- ➔ Χρέος, Ελλείμματα και Κοινωνική Συνοχή? Πορεία Ανάπτυξης ή Απόκλισης?

-
-
- ➔ Διεύρυνση Υφιστάμενου Χάσματος North-South
 - ➔ Ανάγκη Μακροπρόθεσμης Πολιτικής Ανάπτυξης, Συνοχής & Κοινωνικής Ολοκλήρωσης

Ευχαριστώ για την Προσοχή σας ...

